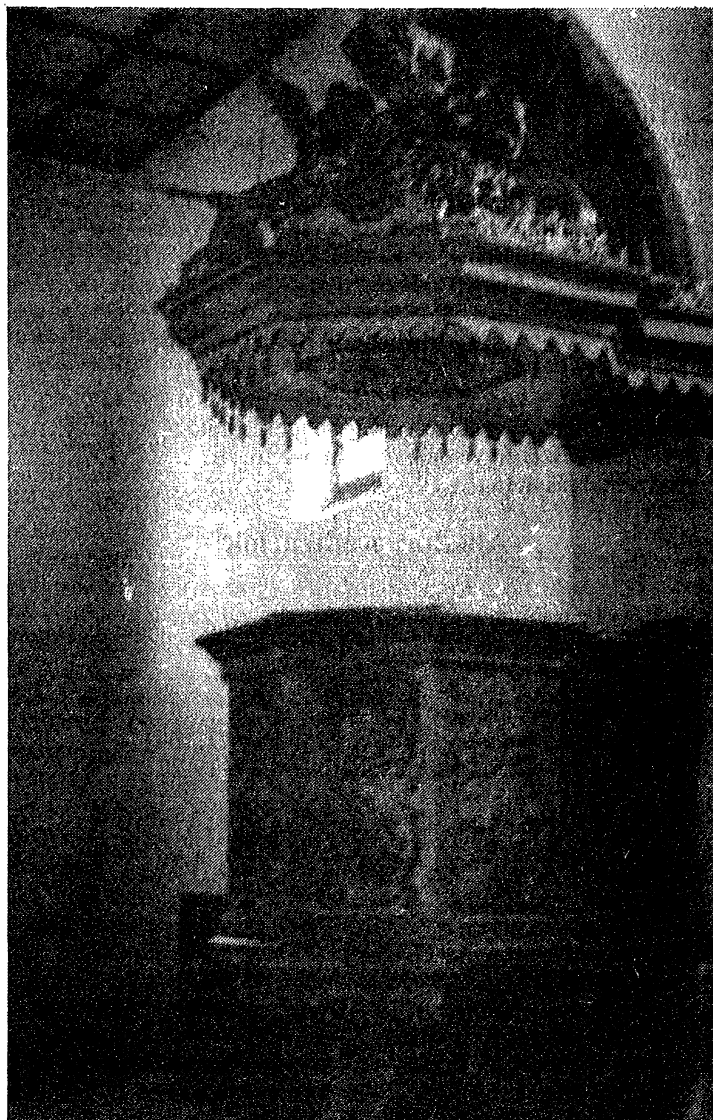

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

A bonchidai egyházközség templomának szószéke.
Készítette Sípos Dávid. 1720.

1996. június

VII. évf. 6. sz.

Tartalom

Csiha Kálmán: Isten szőlőskertje. Ézsaiás 5,7.....279

Szentháromság vasárnapra

Nagy István: Szentháromság egy Istenünk. János 15,26.....281

Vasárnapi prédikációk

Balogh Béla: Négy szarv – négy kovács. Zakariás 1,18–21.....284
Lőrincz József Tibor: Tartozás. Róma 15,1–3 287
Márkus Mihály: Keressétek először Isten országát. Máté 6,33 289
Nagy József: Üzenet. Jelenések 20,20b 291
Ravasz László: A Szentlélek vigasztaló ereje. János 14,16–17 294
Sándor Endre: Hogyan tekintesz az üzenet közvetítőjére? Ámos 7,10–17 296
Szász Attila: A falak megépülésének kezessége. Nehémiás 2.5.12–13.19–20.....298
Szekeres István: „Bízzál...” Márk 10,46–52 302

Vasárnap délutáni prédikációk

Eszenyeiné Széles Mária: A kegyelem elkötelezése. Efézus 4,29–33.....304
Sándor Balázs: Újra és újra szegénnyé váló gazdagok. Máté 5,3 306
Sándor Emese: Te mit veszel figyelembe? 1Sámuel 16,7b 307
Orbán János: Ha. Jeremiás 4,1a 309

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Kocsis Sámuel: Egymást tiszta szívből, buzgón szeressétek. 1Péter 1,22.....311

Temetési beszédek

Cseh Zsolt: „Ímhol vagyok.” Ézsaiás 8,16–18 312
Cseh Zsolt: Az Úr Isten nagy tetteivel járok. Zsoltárok 71,16–17.....314
Cseh Zsolt: Ha az Úr nem lett volna... Zsoltárok 94,17–19.22.....315

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

Isten szőlőkertje

Alapige: Ézsaiás 5,7

Ezt az Igét Ézsaiás próféta Izráel népe számára írta le.

Izráel népe Isten szőlőkertje volt, mely azonban elfordult Istentől. Miként Isten Izráel népének egykor kegyelemből adta szőlőkertjét, úgy adta nekünk is, országunknak is öt esztendővel ezelőtt az új szőlőt, a szabadság szőlőkertjét. Vajon mi lett országunkban a szabadság szőlősevel? Az ország nagy szőlősebe tartozik az Apáczai iskola is, ez a mi drága kicsi szőlőkertünk, Isten gyönyörűséges ültetése, ahol a mi drága szőlővesszőink, gyermekeink és unokáink nőnek, hogy gyümölcsöt teremjenek a jövőnek. Ezt a szőlőt próbáljuk megőrizni! Erről a szőlősről álmodunk! Ezért a szőlőseért imádkozunk! Azért dolgoznak a tanárok, hogy ez a szőlős termő szőlőkert legyen, hogy békességet és tudást, kultúrát és civilizációt, szeretetet és szabadlelkűséget teremjen.

Azért gyűltünk most össze, és a szülői bizottság kérésére azért beszélek, azért hirdetem most Isten Igéjét, mert ebbe a szőlősebe bele akar taposni az igazságtalanság és a jogorzás. Ez a szőlős nemcsak a mi szőlősünk, hanem az egész ország szőlőse is. Mert ha az ország iskoláiban boldog és szabadlelkű, értelmes és becsületes emberek tanulnak, akkor az ország is boldog, szabad lelkű, becsületes és értelmes ország lesz. De ha az iskolák szőlőkertjeiben megnyomorítják a lelkeket, akkor az ország is megnyomrodott lelkű ország lesz. Nemcsak ennek a szőlősnek, ennek a mi drága kicsi szőlősünknek az érdeke az, hogy benne a tanárok valóban becsületesen és igazságosan tudjanak vezetni, hogy benne alaposan tudjanak tanulni a gyermekek, hanem az egész ország érdeke is. Kár, hogy ezt sokan nem tudják! Kár, hogy ezt sokan nem tudják megérteni. De ez a szőlős nemcsak a mi drága szőlősünk, nemcsak az ország szőlőse, hanem ez a szőlős az Úr Isten szőlőkertje.

Úgy kezdődik ez az Ige: a Seregek Urának szőlőse. Ez a szőlős, ez az iskola az Istené, mert Isten azt akarja, hogy az iskolák falai között hívő lelkű és becsületes, értelmes és igazságos emberek nevelkedjenek, hogy így boldog társadalom legyen ezen a földön. Erről a szőlősről, erről az iskoláról egyszer el kell számolnia az Úr Isten színe előtt minden tanárnak, aki hűségesen, igaz és becsületes szívvel tanít, de el kell számolnia minden embernek, aki ezt a szőlőt igazgatja, vagy aki bele akar taposni ebbe az iskolába. Az Úr Isten előtt egyszer el kell számolnia mindenkinek, akár hisz benne, akár nem hisz benne. Mindegy. Egyszer mindenkinek el kell számolnia arról, hogy mit cselekedett az Isten szőlősevel.

Ezért azt várjuk, hogy jogörzés legyen! Sajnos eddig is sokat csalódtunk már. Nem tudjuk igaz, boldog gyermeki lélekkel várni a karácsonyt, megöregedtünk, mert a csalódások közepette megtört a lelkünk. Megtört a lelkünk, mert sokszor azt és úgy tapasztaltuk, mint ahogy ebben az Igében van: jogörzésre vártunk és jogorzás lett. Alig 100 méterre van innen a régi református kollégium épülete, ahol az 1948-as változások után, az államosítások után elkezdték azt, amit most itt akarnak elkezdni. Ennek következtében a régi és az új kollégiumaink épületében már egyetlen magyar nyelvű osztály sincs. Jogörzésre vártunk, és lett további jogorzás. Ellopták az igazságot! Mi most azért gyűltünk össze, hogy felkiáltunk Istenhez, hogy azokhoz kiáltunk, akiknek hatalmában van megőrizni az igazságot és olyan vezetőséget adni ennek az iskolának, hogy benne szabadon és becsületesen tanítsanak a tanárok, hogy benne ne megnyomrodított lelkű gyermekek tanuljanak, hanem olyan boldog emberek, akik nemcsak nekünk, nemcsak az egész országnak, hanem az egész emberiségnek is a jövőt építik. Mert aki épít, az mindenkinek épít. Mi azért imádkozunk és azért küzdünk, hogy ne legyen jogorzás, hanem legyen jogörzés, mert így van megírva a Példabeszédek könyvében: Az igazság felmagasztalja a nemzetet, a bűn pedig gyalázatára

van a népeknek. Mi azt akarjuk, hogy felmagasztaltassék az igazság, hogy ne legyen gyalázatára a népnek az, hogy jogörzés helyett szüntelen jogorzás történik.

Isten segítsen meg bennünket ebben. Mi hisszük, hogy megsegít minket az a hatalmas Úristen, aki kezének egyetlen mozdulatával eltörölt egy fél évszázados istentelen rendszert, aki kezének egyetlen mozdulatával az ágyúival, hadseregével és politikai gépezetével együtt leseperte Európáról az elmúlt jogorzó rendszert. Ezzel a hatalmas Istennel nem szabad tréfálnia senkinek. Sem nekünk, sem másoknak. Isten adja, hogy felmagasztalja az igazság a nemzetet. Isten adja, hogy ne legyen több jogorzás, hanem legyen jogörzés és igazság az ő kegyelméből. Ámen.

Édes Atyánk, irgalmas Istenünk, köszönjük, hogy hozzád kiálthatunk ezért az iskoláért, hogy hozzád kiáltunk a becsületességért, az egyenlőségért, a jogosságért. Hallgass meg, Istenünk! Segíts meg bennünket, és úgy igazgasd a jogörzés útjain azoknak szívét, akiknek hatalmában van dönten az igazság és a hazugság között, hogy az igazságot válasszák. A te örök kegyelmedből áldd meg iskolánkat, hogy boldog, szabad lelkű, tudásra vágyó, becsületes, értelmes nemzedék növekedjék benne a te kegyelmedből, a te egyre nagyobb dicsőségedre, mindannyiunk javára. Az Úr Jézus Krisztusért hallgass meg minket. Ámen.

(Elhangzott az Apáczai Líceumért 1995. dec. 9-én rendezett tüntetésen.)

Szentháromság vasárnapra

Nagy István

Szentháromság egy Istenünk

Alapige: János 15,26

Bibliaolvasás: Ézsaiás 40,1-11

„Mikor” – így kezdődik az Ige. Mikor van ez? Mi már benne vagyunk. Amit Jézus Krisztus bejelentett, az megtörtént. Pünkösd utáni keresztyének vagyunk. Eljött az az idő, amelyről Jézus beszélt. Ígérete valóság lett.

Azt mondotta: eljő majd a Vigasztaló. Jézus elmegy a világból, de övéit nem hagyja magukra, gondoskodik megvigasztalásukról. Nincs ember, aki ne szorulna vigasztalásra. A kudarcok, betegségek, bántságok, családjunknak, egyházunknak, népünknek helyzete szomorúsággal tölt el. Mennyi fájdalom van mindenütt és várja, keresi a vigasztalást. Vagy már nem várja, mert úgy látja, nincs vigasztalás számára. Mikor Heródes legyilkoltatta a betlehemi gyermekeket, erről a Máté evangéliuma így számol be: „Ekkor teljesedik be, amit Jeremiás mondott, amidőn így szólt: Szó hallatszott Rámában: sírás-rívás és sok keserves jajgatás. Ráhel (az anyák neve, az ósanya) siratta az ő fiait és nem akart megvigasztaltatni, mert nincsenek” (Mt 2,17). Van olyan nagy bánat, melyben már nem lehet vigasztalást remélni? Törődjék bele sorsába, melyen már senki sem változtathat? Isten gyermekei sem kivételek, a gyülekezet is szenved a bánatban. Sőt itt nagyon súlyos az. Akkor következik be, mikor elveszíti Urát, Jézus Krisztust, mert elvételik tőle. Magára hagyottságában, gyámoltalanságában búsul. De ezzel a búsulásával Istenhez fordul. Vasárnapról vasárnapra nem azok járnak templomba, akik jól érzik magukat, hanem a szomorú lelkek. Mert a hívő lélek tudja, a gyülekezettel együtt mondja: „Vigasztalást hol kérjek? Mentséget hol reméljek, Uram, ha nem nálad? (83. ének) Az emberileg reménytelenségben reménykedik a vigasztalásban, abban, hogy Jézus teljesíti ígéretét és eljő a Vigasztaló. Nem tart örökké a szomorúság. A felhő eltakarja a napot, de az megint kisüt. – A tanítványok megsomordtak Jézus bejelentésekor, hogy elmegy tőlük. De kapták az ígéretet, nem mástól, magától Jézustól: „Egy kevés idő, és nem láttok engem, és ismét egy kevés idő, és megláttok engem... a ti szomorúságotok örömmre fordul. Ti most ugyan szomorúságban vagytok, de ismét meglátlak majd titeket és örülni fog a ti szívetek és senki el nem veszi tőletek a ti örömöket” (Jn 16,19-22). Ezt halljuk mi is az Úrtól bánkódásunkban, a bánkódók gyülekezetében: eljő a Vigasztaló. Várhatjuk, tehát várjuk, kérjük, megkapjuk.

A Vigasztaló eljövetele bizonyos, mert Jézus Krisztus mondja: „eljő majd a Vigasztaló, akit én küldök néktek az Atyától” Ő küldi onnan, ahova elment, az Atyától, a mennyből. Nem a világ adja, nem mi bányásszuk ki éltünk sötét mélységeiből, nem ember hozza le a mennyből. Jézus Krisztus küldi. Ahogyan ő is az Atyától jött, éppen úgy érkezik utána a Vigasztaló, a megígért Szentlélek. Mert a föld nem elhagyott terület, amilyenek sokszor érezzük, hogy magára maradt, éli és feléli tartalékait, megemészti önmagát. Szomorú képet mutat egy elhagyott ház kertje: gazdátlan, romlik, belepte a gaz, nem felel meg rendeltetésének. Ilyennek látjuk az emberiséget. Pedig nem az. Isten változatlanul Istene, öröktől fogva mindörökké. Atya. Nem hagyja el, nem hanyagolja el családját, bár az gonoszul viselkedik, hálátlan és hitetlen. Folytatja teremtető munkáját benne, érette. Ez a gondviselés. Istennek mindenütt jelenvaló ereje. Sokan tagadják. Egy csúfolkodó írást olvastam erről A gondviselés ajándékai címmel. A régi uralkodók előszeretettel hivatkoztak rá: „Isten gondviseléséből uralkodnak”. Ezeknek viselkedését, életét ismertetve akarja az írás nevetségessé tenni magát a gondviselést. Azt mondja, hogy ő kigyógyult ebből a primitív gondolkozásból. Helyette sokáig a történelmi szükségszerűséget vallotta úrnak, ez határozta meg korunk eseményeit. Ám ezen is túl van: Látja kialakulni azt a helyes felfogást, mely szerint „a népek saját maguknak gondviselői s nem bízzák ezt a feladatot sem égi, sem földi hatal-

masokra”. Milyen korlátozott, a történelemben sokszor megcáfolt felfogás ez! A hitünket, amennyiben van, nem zavarja a gondviselés tagadása. Mert hitünk nem emberi termék, azt Isten ajándékozta nekünk, hogy segítségével lássuk – a sorsszerűsége, a természetén, a népek öngondviselésén, a véletlenül túl Isten a Mindenható Úr. Kezében tartja és gondozza a világot. Atya. És mert Atya, nem elégszik meg az élet fenn tartásával, foltozgatásával, hanem elhatározta és végzi a megtartását. Ezért szólítja meg, hívja magához Igéjében, ezért adta, áldozta érte a Megtartót, Jézus Krisztust. Jézus ezt tanította: „Az Atya küldött engem” (Jn 5,36). Az evangélium, az örömondás már Ézsaiás próféciájában így hangzott: „Ímé, az Úristen jó hatalommal és karja uralkodik” (Ézs 40,10). Jézus Krisztusban Isten jött el. Az atyai szeretet megváltást szerzett, alapot a bocsánatra és megtartásra. Az alap megkészítése után következett el az építés, azaz Isten megtartó szeretetének folytatása. A folyamatosság, a szeretetet biztosítja a Vigasztaló. „Eljő majd a Vigasztaló, akit én küldök néktek az Atyától.”

Isten nem hagyja magára a világot. Különösen nem a megváltottakat, a benne hívókat. Életünk nem könnyebb, mint másoknak, hitetleneknek, sőt leginkább nehezebb, próbákkal sújtott. Ez kétséget támaszthat: miért nem kíméli meg őket Isten, ha szereti és megtartásukat munkálja? Van-e haszna a hitnek? Ne riadjunk meg a haszon emlegetéséről. A hitvallásunk minduntalan kérdezi: mit használ, mi a haszna annak, hogy hiszel? Isten nem haszon nélkül adja megismerését és a bizalmat iránta. Kell hogy legyen haszna! – Ünnepe harmadnapján temettük el egy áldott testvérünket. Hívó asszony volt a szó igazi értelmében. Földi javakban nem dúskálódott, de gazdaggá tette őt a hite. Hitben hordozta hosszú özvegységének, gyermekei felnevelésének terhét, hittel szolgált a gyülekezetben, látogatta a szenvedőket, olvasta az Igét, és imádkozott mellettük, ápolásukra is szakított időt. Nem hízelgett senkinek, és nem mondott rosszat senkiről. Ezért szerettük annyira. Sok ilyen hívő és szolgáló lélekre, presbiterre volna szükségünk. Élete végére meggyengült testében, eltört csontjai ágyhoz kötöttek, nagy szenvedést hoztak reá. Aki ezt látta, méltatlannak tartotta, mivel más érdemelt volna Istentől – éppen a hitéért és a hitből eredő életéért, bizonyosságtevő szolgálatáért. Ő nem ezt mondotta. Zúgolódás helyett imádkozott, s nem csak magáért, családjáért, hanem azokért, akik nála súlyosabb betegek. Hogy tudott az lenni, aki volt, és úgy megnyugodni – végleg, ahogy megnyugodott? Nem saját erejéből. Nála világosan megmutatkozott Jézus Krisztus ígéretének teljesülése: „Vigasztalót küldök néktek az Atyától.” Akit megvigasztal az Úr, az másokat is tud vigasztalni. Nem egy-két lelket. Az Ige ezt mondja: küldök néktek. Minden reá várónak, minden hívőnek. Akiknél nincs igény rá, akiknek nem kell, akik nem kérik és nem fogadják, azoknak nem. Az első pünkösdben megkapták az imádkozó lelkek, utána kapják mindig, ma is, a jövőben is az így cselekvők. Nektek! Az Igét hallgatóknak küldi Jézus Krisztus a Vigasztalót. Ilyenek vagyunk-e? Akkor nekünk is küldi, állandóan küldi.

Isten a Vigasztaló Szentlélek által van övével. Tudja jól, hogy kíséret nélkül nem tudunk élni. A kisgyermekeket elkísérik az iskolába, és utánuk mennek, még otthon sem lehet magukra hagyni őket. Mi ilyen erőtlenek vagyunk arra, hogy a hitben megálljunk és járjunk, épüljünk. De a Szentlélek kísér, véd a sátánnal szemben, vezeti járásunkat, tart Isten előtt, hogy bizalommal szólítsuk őt Atyának, imádkozással tartsuk a kapcsolatot vele, szívjuk magunkba országának tiszta levegőjét, békességet és szeretetet tanúsítsunk mindenki irányába. Tépelődünk: mi keresnivalónk van a világban, tulajdonképpen kik vagyunk? A világ gúnyol, nevet, rosszul, gyakran nagyon cudarul bánik velünk. A Szentlélek megvigasztal: „A Lélek bizonyosságot tesz a mi lelkünkkel együtt, hogy Isten gyermekei vagyunk. Ha pedig gyermekek, örökösök is, örökösei Istennek, örököstársai pedig Krisztusnak” (Róm 8,16). Amit Jézus Krisztus cselekedett követőivel, azt adja most már mindenütt, minden hívő léleknek a Vigasztaló. Nektek. Többeknek. A közösséget alkotóknak. Az Isten népe, az egyház hívő tagjainak.

A Vigasztaló itt a János evangéliumában a szó eredeti jelentése szerint pártfogó. Intézkedik ott, ahol járatlanok, tehetetlenek vagyunk, ügyünket nem tudjuk rendezni Istennél. Olyan pártfogó, mint a bíróság elé állított vádlott részére az ügyvéd, aki fel-

karolja és védelmébe veszi a segítséget kérőt. A neve is ez: az igazságnak Lelke. Éppen mi hívők felismertük, hogy Isten maga az igazság. Nekünk nincs igazságunk, mert bűnösök vagyunk, nem akarata szerint, hanem ellene élünk. Már így születünk, hajlandók Isten és felebarátunk gyűlölésére. Ez a természetünk nem javul, ellenkezőleg, napról napra romlik. – Nem arról van szó, amit úgy általánosságban szokás hangoztatni, mintegy a magunk megnyugtatójára, hogy bűnösök vagyunk mindnyájan. Persze a világ nem ártatlan bárány, hanem gonosz, az emberek nem angyalok, hanem rosszak. Mi többet, a reánk vonatkozót látjuk és mondjuk, én magam vagyok bűnös. Semmire sem vezet, ha azt hajtogatom, hogy más is bűnös, még kevésbé, ha a világgal együtt napirendre térek előlött. A bűn az én bűnöm, engem nyomorít. Hívő. imádkozó ember létemre bünt bűn után követek el. Ebből az következik, hogy Isten igazsága alapján életképtelen vagyok, mert büntetést, halált és kárhozatot érdemlek. Bűneink miatt vádlottak vagyunk Istennél. Van-e itt segítség, pártfogó, vigasztaló?

Embertől ne reméljük a lehetetlent. De halljuk meg: Jézus Krisztus eljött a megvadásunkra. Ő „az igazság fényes napja” (99. ének). Felmutatta Istent és előtte életünket. S aztán magára vállalta Isten igazságos ítéletét, meghalt érettünk. Szava ez: „Én vagyok az út, az igazság és az élet... Senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam” (Jn 14,6). Van igazság, és ez már nem halálunkat jelenti, hanem megváltásunkat és az Atyához menetelünket. Jézus Krisztus a mi igazságunk. Ezt terjeszti ki, érvényesíti nálunk a Szentlélek, az igazság Lelke. Nem magunk állunk az ítélő Isten előtt, hanem a Szentlélekkel. A Szentlélek „segítségünkre van a mi erőtlenségünkben. Mert amit kérünk kell, amint kellene, nem tudjuk, de maga a Lélek esedezik érettünk ki mondhatatlan fohászokkoddal” (Róm 8,26). Nagy harc folyik érettünk. Nem látjuk szemünkkel, és rossz óráinkban feltételeznénk, hogy senki sem törődik, még kevésbé harcol érettünk. Pedig a legmagasabb helyen, ahol eldől sorsunk, folyik a döntő küzdelem. A Szentlélek vivja ezt. Jézus Krisztus áldozatára hivatkozva védelmez Istennél felmentésünkért, megbocsátásáért. „Viaskodik az Úr érettünk, Kit az Isten küldött le nekünk” – nála is, a mennyben.

Jézus Krisztus megváltó áldozatáról a Szentlélektől tudunk. Ő tesz bizonyosságot róla. „A Szentlélek mindenre megtanít majd titeket, és eszetekbe juttatja mindazokat, amiket mondtam néktek” (Jn 14,26). Sok-sok kérdésünk keresi a választ. A gyermek kérdezi szüntelenül: miért? Jó, ha van kérdés, mert így remélhető válasz és vele haladás az ismeretben. Mi kérdezzük, hogy miért ez a baj, miért a világ békételensége, miért a halál. A Szentlélek megválaszolja kérdéseinket. Tanít. Folyamodjunk hozzá ennek érdekében: „Taníts téged megismernünk, Istent Atyánknak nevezünk. Órizz hamis tudománytól, Hogy mi ne tanuljunk mástól, És ne legyen több más senki, Csak a Krisztus, kiből kell bízni” (132. ének). – Tanítása megmunkálja lelkünket, végbeviszi megszentelésünket, azaz kiemeli bűneinkből és Isten uralma alá helyez. Isten országa megnyílt, abban Jézus Krisztus helyet készített számunkra és a Szentlélek odavezet. – Bizonyosságot tesz Jézus Krisztusról. Azért tud még mindig Jézus Krisztusról a világ, a hitetlen világ is, nevét nem lehet kitörölni az emberiség-életéből, és azért van egyház, vannak ünnepek, van hit és üdvösség, mert a Szentlélek dolgozik.

Szenháromság vasárnapja van. Az ünnepeket, a karácsonyt, nagypénteket, húsvétot, mennybemenetelt, pünkösdöt ezzel a vasárnappal zárjuk minden évben az egyházban. Istennek nagyságos dolgait hirdetik az ünnepek alkalmi, hogy ő Atya-Fiú-Szentlélek, teljes Szenháromság, egy, örök, igaz Isten. Ez Isten. Három személyről beszélünk, de egy Istenben hiszünk. Az értelem ezt nem képes felfogni. Nem is ez a feladta. Képtelen rá, hogy a hármat egynek vallja. Nem is beszélhetünk egymástól elkülönítve a háromról. Azonban Isten így jelentette ki magát. Ezt hitben fogadjuk el. Köszönjük, hogy Atyánk, van Atyja a világnak – köszönjük, hogy megváltotta az életet, van Krisztusunk – köszönjük, hogy Szentlélek, aki vigasztal és mindörökké velünk marad. Isten, Szenháromság Isten. Övé a hatalom, s mi az övéi vagyunk. „Szentség, dicsőség, Légyen tisztesség A Szenháromságnak, Ki uralkodik Egy Istenségben Most és mindörökké” (48. ének). Ámen.

Vasárnapi prédikációk

Balogh Béla

Négy szarv – négy kovács

Alapige: Zakariás 1,18-21

Bibliaviasítás: Zsoltárok 74,1-23

Zakariás próféta második látomása a mai alapigénk tárgya: Az Isten embere előbb négy azonos tárgyat lát. Ez az a négy szarv, amely négy fontos hadakozó népet jelképez. Közvetlenül ez után négy emberi alak tűnik fel a próféta előtt: négy kovácsmester, akik az előbb látott négy szarvat összetörik. A látomás az Úrtól ered, és a történelem eseményeire utal. A mindenség Úra vigyáz arra, hogy az ő akarata mind az égen és a földön, mind a föld alatt egyaránt beteljesedjék.

E rövid bibliai szakasz alapján három dolgot szükséges ma különösképpen kiemelni. Mindenekelőtt azt, hogy az Úr az övéinek látást ajándékozik. Másodsorban arra figyelünk, hogy a próféta látomásában mit jelent a négy szarv. Végül megismerjük a négy kovács szerepét, melyet a mindenség Úra bízott rájuk.

I.

A látomás kérdésével kívánunk ma először foglalkozni. Ne feledjük el, hogy az Ótestamentum korában vagyunk, amikor az Úr álomban és látomásban szólt a prófétákhoz. A Messiás eljövételét megelőző időkben vagyunk, tehát akkor, mielőtt Jézus eljött volna és a kijelentés teljességeként azt mondta volna: aki engem látott, az látta az Atyát.

Kik részesülhetnek látomásban? A válasz egyszerűen hangzik: azok, akiket az Úr erre kiválaszt. Mózesről azt olvassuk, hogy vele az Úr „színről színre” szólt. Ezt egy jelenlegi távközlési kifejezéssel élve így mondhatnánk: „élőben”. A Mózes után következő próféták már a „néző”, illetve „látó” nevet viselik. Ők azok, akiknek az Úr betekintést ad terveibe. Nekik mutatja meg a jövőndőt, velük közli azt, ami a választott népre vár.

Aki olvasta a bibliai próféták könyveit, az megismerhette, hogy miként tárta fel az Úr ezek előtt az emberek előtt a maga ígéreteit és biztatásait, intéseit és fenyegetéseit. A jövőndölések között sok olyan akadt, amely a Messiásnak, az Úr Felkentjének az eljövételére vonatkozott. Nem tudunk eleget csodálkozni azon, hogy gyakran olyan kijelentéssel találkozunk, amelynek csak századokkal később világosodik meg és ragyog fel az értelme. Úgy, ahogy a föld méhében gyémánttá válik a közönséges szén.

Az Úr gondoskodik róla, hogy az ő ígéretei ilyen csillogó gyémántokká váljanak. Sok jövőndőre mutató Ige várja még csendesen a végső beteljesedést. Az utolsó időkre vonatkozó ígéretek beteljesedése még hátravan. Egyetlen embernek sincs tudomása róla, egyetlen számítógép vagy számítógép-rendszer sem képes kiszámítani azt, hogy mikor következik be ezeknek a látomásoknak és ígéreteknek a beteljesedése. A hit számára azonban bizonyos az, hogy az Úr beszéde mindörökké megmarad.

Amikor a Biblia régi lapjait olvassuk, akkor felfedezzük, hogy az Úr számára mennyire fontos az, hogy választott népéhez a próféták által szóljon. Többször megtörtént, hogy a felelősség elől menekülni akaró prófétát maga az Úr állítja meg és fordítja vissza a pártos házhoz. Vissza kell mennie azok közé, akiknek a dobhártyájuk elmeszesedett, akiknek a nyakuk megmerevedett, akiknek a szívük megkeményedett. És ha tetszik, ha nem tetszik, akár kedves az üzenet, akár keserves, a küldöttnek mennie kell; és figyelnie kell rá, mert az Úr szólt.

Épp az elmúlt vasárnap hallhattuk azt, hogy Sámuel gyermekkorában jó ideig nem adott Isten látomást az ő szolgáinak. És még számtalanszor előfordult ilyen „adás-szünet”. Az Úr egyszerűen belefáradt abba, hogy népét jobb belátásra bírja. A 74. zsoltár hasonló helyzetről tudósít. Sámuel korában a filiszteusok, a ma olvasott

panaszszoltár születésének idejében pedig a babiloniak szorongatják a népet. De a látás egyre kevésbé. „Jeleinket nem látjuk, próféta nincs többé, és nincs közöttünk, aki tudná: meddig tart ez” (Zsolt 74,9). Milyen keserves dolog, ha Isten az én útjaimat visszafordítja a saját fejemre és ezt mondja: Amennyire te törődted velem, most én is annyira figyelek kiáltásodra. Amennyire te sietted engedelmeskedni nekem, most én is úgy sietek a te meghallgatásodra!

Mekkora kegyelem, hogy van szószólónk az Atyánál: a mi Urunk Jézus Krisztus. Van közbenjárónk, aki a Atya szívét kiengesztelte. Van jó pásztorunk, akinek szavát hallhatjuk és követhetjük. Hadd kérdezzem meg: fontos-e ez nekünk, szükséges-e ez neked? Látás nélkül rendkívül nehéz eligazodni az életben. Nem mondjuk, hogy lehetetlen, de azt igenis állítjuk, hogy keservesen nehéz tájékozódni látás nélkül a mindennapok erejében.

Az Úr mennyei és földi dolgok látására akarja megnyitni a szemünket. Ma ezt egyik régi prófétájának, Zakariásnak a segítségével teszi. Figyeljünk hát jól az Úr üzenetére!

II.

A látó előtt egy mező jelenik meg, amelyből négy szarv mered elő. A szarvak nagyságáról, anyagáról, elhelyezkedéséről nem tudunk meg semmi közelebbit. Nyilvánvaló, hogy jelképpel van dolgunk. A szarvnak jel értéke van, de jel értéke van a szarvak számának, a négyes számnak is. A szarvak itt a nyers erő kifejezői. A Szentföldön élő megszeldített állatok közül a szarvasmarha volt a legerősebb. A vadon élő legtermetesebb állat a szarvas volt. Ennek köszönhetően vált a szarv képe az egyes ember és a népek erejének jelképévé. Ahol a Biblia szarvról beszél, ott az ember erejét, az ember büszkeségét kívánja kifejezésre juttatni. Miért ily szűkszavú e helyen a leírás? Azért, mert Zakariás próféta számára ismerősek voltak ezek a jelképek.

Az állatok világában a szarvat még ma is úgy tartjuk számon, mint a kérdőző állatok ékességét. Tudjuk, hogy a szarv ugyanakkor félelmes fegyver is. Döfni, sebezni, sőt ölni is képes vele a barom. Egyébként sok állat esetében nem is szarvnak, hanem nyársnak nevezik a fején hordott ékességet. A mostani képbe is ez a jelleg illik a legjobban. A látomást megélt próféta mellett ott áll az Úr anyyala. Ez mondja el, hogy a szarvak az erős haddal rendelkező népeket jelölik, amelyek leigázták Júdát, Izráelt és Jeruzsálemet. Vagyis, ahogy a megdühödött állat öklel és mindent félresöpör szarvával a maga útjából, úgy szórták szét az idegen hatalmak a választott népet. Az anyyaltól megtudta a próféta, hogy ezek a szarvak úgy szétszórták Júdát, hogy még a fejét sem merde felemelni senki.

Ha hűségesek kívánunk maradni a Szentírás nyelvéhez, akkor úgy kell most kifejeznünk magunkat, hogy „szerteszt szórták”. Mint mikor megrázzuk a gyermekláncfű virágát és annak magvai minden irányban elszállnak a levegőben. Milyen megalázó vereségről beszél itt az Írás: még csak az ellenállásra sem gondoltak. Nem, mert nem volt, aki a nép fiainak élére állt volna. Hallgassuk egy kicsit Asszíría dicsekvését, amint arról Ézsaiás tudósít: „És kezem úgy találta, mint egy fészket, a népek gazdagságát; és amily könnyen elszedik az elhagyott tojásokat, azonképpen foglaltam én le az egész földet; és nem volt senki, aki szárnyát mozdította, vagy száját megnyitotta, vagy csak sipogott volna is!” (Ézs 10,14)

Vannak ilyen megalázó helyzetek a népek életében. De sajnos nem csak nehéz helyzetek vannak, hisz ezek gyorsan tovatűnnek, mint egy rossz álom. Azonban vannak megsemmisítő vereségek, vannak kemény megleckéztetések, kisémmizések, elhurcolások, van hadisarc és van békekötés és van babiloni fogság is.

A választott nép sorsát Zakariás koráig különösen négy nagyhatalom keserítette, illetve nyomorította: Egyiptom, Asszíría, Babilónia és Perzsia. Egy Zakariás előtt élt próféta által az Úr szintén négyes ítéletet jelentett be. Fegyverek öldöklését, éhség pusztítását, pestis tombolását és vadállatok garázdálkodását helyezte kilátásba. Milyen kemény ítélet! Vajon arányban volt ez a nép szívének keménységével? Próbáljuk meg csendben megválaszolni ezt a kérdést.

És ezzel meg is érkezünk a mába, megérkeztünk saját sorsunkhoz. Az Úr számkra is rendelt szarvakat, hogy bennünket itt és most vagdaljanak, aprítsanak és dögönyözzenek. Úgy, mint ezt a költő versbe foglalta: „Atyánk, mirajtunk minden pillanatban / a pusztulás fogsora összecsattan” (Szócs Géza: Esti ima). Vegyük csak sorra ezeket. Itt van az első, a drágaság. Hogy a hitvány áruért, a hitvány szolgáltató-sokért, a kegyeletgyalázó temetésekért minden pénzünket beseprik. Igaz, ennek fejében fel van lobogóva a város, egyik emléktáblát öntjük a másik után. Aztán itt van a magánosítás: újra elveszik és újra elosztják azt, amit 76 év óta megszakítás nélkül eloroznak tőlünk épületekben, földekben és erdőkben. Továbbá itt van a munkanélküliség. Nem azt teszik az utcára, aki mostanában került a vállalathoz, aki kevésbé érti a szakmát, hanem azt, aki hűségesen végezte a dolgát 25–30 éven keresztül. És végül itt van a legfájdalmasabb: a címkézés. Mert az előbb felsoroltak mellett mi vagyunk a jövevények, mi vagyunk a követelők, a türelmetlenek, akik el akarjuk nyomni a többségieket.

Nem folytatjuk tovább, hanem engedjük beszélni az Igét.

III.

Azután az Úr négy mesterembert mutat nekem.

A prófétát az Úr küldötte vezeti rá, hogy felfogja látása értelmét. A négy mesterember, a leghitelesebb fordítások szerint, négy kovácsot jelenít meg. Azokra a mesterekre történhet itt utalás, akik az ótestamentumi istentisztelet számára elkészítették az égőáldozati oltárt, majd bevonták azt rézlemezekkel, hogy annak a tűz ne ártson. Azok, akik kialakították az oltár négy sarkán felkunkorodó négy szarvat, most a látomásban megjelenő szarvak szétzúzására rendeltettek.

Így gondoskodik az Úr terveinek megvalósításáról! Előbb Egyiptomot, majd Asszíriát, azután Babilóniát, végül Perzsiát rendeli választott népének megleckéztetésére és megbüntetésére. Négy erős népet vezet sorjában az Úr a saját hűtlenkedő népe ellen. Azonban mind a négy népet megveti, amidőn ezek nem veszik észre, hogy nem a maguk ereje által kerekedtek felül Júdán és Izráelen, hanem azáltal, hogy az Úr győzelmet adott fegyvereiknek. Csakis így történhetett meg, hogy az egyébiránt bátor és vakmerő harcos zsidó nép a fejét sem emelte fel támadóira. Mi vagy ki bénította így le ezt a népet, ha nem maga az Úr?

A büntető hadjáratban résztvevők azonban maguknak tulajdonították a győzelem érdemét és dicsőségét. Hatalmas diadalmenetben mutatják a foglyokat, a leigázott királyi udvar embereit vetik trónjuk elé zsámolyul, a jeruzsálemi templom edényeit dorbézolásra használják. Szarvakat növesztenek, és úgy tüntetnek, úgy csörtetnek, mintha ők csinálnák a történelmet. Ezért lép fel ellenük az Úr. A látomásban a négy kovácsmester pörölycsapásai csattogják az ítéletet. A valóságban a makkabeusok felszabadító háborújára kell gondolnunk. Arra a dicső harcra, amely a zeneszerző Händelt a csodálatos Makkabeus Júdás-oratórium megírására ihlette. Véletlen lenne, hogy a héber Makkabi név jelentése pöröly? Bizony nem véletlen, mint ahogy az sem véletlen, hogy a felszabadító harcokat vezető Makkabeus fiak csapatainak harci jelvényén ez a jelszó állt: Kicsoda olyan Isten, mint az Úr!

Kicsoda olyan Isten, mint az Úr! – kiáltotta a szabadság után áhítózó választott nép. Velük együtt mi is ezt az Urat szólítjuk, kiáltjuk, aki egyedül dicsőséges, és aki dicsőségét másnak nem adja.

Éljünk bárhol, legyünk bármelyik nép fia: Isten szemmel tart bennünket. Isten megemlékezik rólunk! Mondjuk el azt is, hogy Zakariásnak, ennek a tiszta lélekkel látó prófétának mit jelent a neve. Igen, el kell mondanunk. Minden megkeseredett, az Úr igazságát és szabadtását váró embernek el kell mondanunk. Ennek a látnoknak neve magyarul azt jelenti: az Úr emlékezik!

Kérjük őt, hogy ma is küldjön földünkre pörölyvel felszerelt mesterembereket. Neki van hatalma arra, hogy új sorsot kovácsoljon népünknek. Emberi szó és emberi biztatás helyett halljuk még egyszer a látást: „És mondám: Mit jöttek ezek cselekedni? Ő pedig szóla, mondván: Ezek azok a szarvak, amelyek szétszörták Júdát annyira,

hogy senki sem emelheti vala fel fejét; de eljöttek ezek, hogy elrettentsék őket, hogy letörjék a pogány szarvait, akik szarvakkal támadtak vala Júda földe ellen, hogy szét-szórják azt” (Zak 1,21). Nem úgy van-e, hogy a mi szabadulásra váró szívünkben is feltör a kiáltás: Kicsoda olyan Isten, mint az Ur! Bizony nincs hozzá hasonló! Azonban tudni kell: ő nem csodálókat akar, hanem reá figyelő készséges követőket. Olyanokat, akik nem a maguk akaratát, hanem az övét követik; olyanokat, akik nem a maguk dicsőségét hajhásszák, hanem akik egyedül az ő dicsőségére élnek. Ámen.

Lőrincz József Tibor

Tartozás

Alapige: Róma 15,1-3

Bibliaviasás: Ézsaiás 53,1-7

Pál apostol mai alapigénkben arra figyelmeztet, hogy tartozunk, vagyis adósok vagyunk egymásnak. „Tartozunk pedig mi.”

Mi tartozásainkon rendszerint az anyagi jellegű adósságainkat szoktuk érteni. Azt, ha pénzzel vagy más anyagi javakkal tartozunk egymásnak. Ritkán gondolunk arra, hogy az anyagi jellegű tartozásaink mellett másféle tartozásaink is vannak. Ritkán szoktunk arra gondolni, hogy egész életünk folyamán Istennek és az embereknek egyaránt adóssai vagyunk.

Sok esetben az egész életünk sem elég arra, hogy bizonyos tartozásainkat végleg letörlesszük. Gondoljunk most életünk néhány letörleszhetetlen tartozására. Ilyen örök tartozás a szüleink iránti szeretetünk és hálánk. Örök hálával tartozunk gondoskodásukért, életre nevelő szeretetükért, lépéseink egyengetéséért! Ezt a tartozásunkat sohasem tudjuk leróni irántuk. De ha már nincsenek az élők sorában, még akkor is úgy érezzük, hogy a síron túl is hálával tartozunk nekik. Kegyelettel kell őriznünk emléküket. De élettársunknak is szeretettel és megbecsüléssel tartozunk otthonunk biztonságáért, meleg légköréért, mindennapi kenyeréért. Isten színe előtt felelősséggel tartozunk gyermekeinkért, nevelésükért-neveltetésükért és előrehaladásukért. Ezek mind-mind emberek iránti tartozások. De mennyi mindenért tartozunk Istennek! Hálával tartozunk neki gondoskodásáért, a mindennapi erőért és egészségéért, a munkakedvéért, a reménységért és a vigasztalásért. Hálával tartozunk neki a Krisztusban nyújtott bocsánatért s az örök élet reménységéért. Ez a rövid számbavétel azt mutatja, hogy amíg élünk, egyaránt adósok vagyunk és maradunk mind Istennek, mind embertársainknak.

Mai alapigénkben Pál apostol az adósokat, egykor a római keresztyén gyülekezet tagjait, ma minket, egy sokatmondó jelzővel ruház fel, amikor ezt mondja: „Tartozunk pedig mi az erősek.” Ez az „erősek” jelző először két csoportra: erősekre és gyengékre osztja Isten gyermekeit. Emberi tulajdonságaink közé tartozik az egymás minősítése. Csoportosítunk, megkülönböztetünk, elválasztunk személyeket, dolgokat, jelenségeket és eseményeket. Ilyen alapon van: kicsi és nagy, kellemes és kellemetlen, jó és rossz, erős és erőtlén. De az „erősek” jelző mintha dicsekedőkké tenne minket. Sokszor mondjuk így: mi erősek vagyunk, ti gyengék vagytok. A mindennapok embere a környező világot és a benne lévő erőviszonyokat szemlélve úgy gondolkozik, hogy vannak erősek és vannak gyengék! De az erőt vagy a gyengeséget különböző látószögből szemléli és ítéli meg. Valahogy így gondolkozik: az az erős, akinek pénze, hatalma, befolyása van. Az ilyen ember mindent elérhet és megvalósíthat az életben! Az övé az egész világ!

Az erőtlén viszont az, aki nem rendelkezik ezekkel az adottságokkal! A történelem a császárok és az önkényuralkodók alakjaiban sok, úgynevezett erős embert állít elénk. De valójában erősek voltak-e ezek? Mert az erőszakot és a terrort sohasem szabad összetéveszteni az igazi erővel! Ezért jobb, ha azt kérdezzük: kik az erősek és kik az erőtlének Isten gyermekei között? Kik azok az erősek, akiknek alapigénk szerint az erőtlének gyengeségeit hordozniuk kell? Egyet azonban bizonyosan tudunk. Éspedig

azt, hogy nem azok az erősek, akik fizikailag erősek! Sem azok, akiknek pénzüik, hatalmuk és befolyásuk van! Nem a minden idők uralkodói és kényurai! Ez bizonyos! Az igazi erő máshonnan származik, és egészen más úton-módon juthatunk annak birtokába.

Pál apostol ezt a tanácsot embereknek írta, de nem akármilyen emberekhez szól ez a buzdítás! Olyan emberekhez szól ez a buzdító tanács, akikben már nem a „taposd el” természeti törvény, hanem a Jézus Krisztus szeretet-törvénye uralkodik! Keresztyénekhez, azaz Krisztus-követőkhöz szól ez a tanács. Olyanokhoz, akik megismerték és szeretik, akik elfogadták és követik az Úr Jézus Krisztust. Akik Isten gyermekeinek vallják magukat. Ez a tanács: tartoztok ti az erősek – ma is csak Isten gyermekeihez szól. De – hadd kérdezzük – Isten gyermekei miként lesznek erősek és miként jutnak annak az erőnek a birtokába, amely képessé teszi őket a mások erőtlenségeinek hordozására?

Isten gyermekeire az jellemző, hogy a mennyei Atya közelében élnek! Isten pedig mindig erőforrás volt gyermekei részére. Isten a maga erejét nem csak a világmindenség teremtésében, hanem a második teremtésében, a Krisztus Jézusban mutatta meg számunkra igazán. Amikor a vérfolyásos beteg asszony a Jézus közelébe jutott és a gyógyulás reményével megérintette Jézus ruháját, akkor Jézus így szólt: valaki érintett engem, erő származott ki belőlem (Mk 5,25–34; Lk 6,19). Így lesz Krisztus mindig biztos erőforrás számunkra, ha hitünkkel érinteni tudjuk őt.

Mert ki az erős és ki az erőtlenség? Az az erős, aki naponként merít Krisztusból, és az az erőtlenség, aki nem teszi ezt. Isten közelében megváltoznak az erőviszonyok. Isten világában sohasem az az erős, aki félrelöki vagy túlkiabálja a másikat, hanem az, aki tud szelíd és alázatos lenni, aki a Jézus lelkületével tud szolgálni felebarátja javára és épülésére. Az az erős, aki hitével Istenben gyökerezik, aki Jézust Krisztusnak vallja, aki a hétköznapi gondjai között is megtapasztalja, hogy Krisztus erőforrás! Ennek megtapasztalásával merete Pál mondani: akkor vagyok erős, amikor gyenge vagyok, mert mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít! Krisztus nélkül üres dicsekvés ezt mondani: én erős vagyok! Különösen akkor, amikor naponként azt tapasztaljuk, hogy emberi erőforrásaink végesek és gyorsan kimerülnek! Elég egy csapás, elég egy váratlanul ránk törő fájdalom, és máris összeroppanunk súlyuk alatt! Csak Krisztusban és Krisztus által lehet erőnk!

És kik az erőtlenség? Az első pillanatban azt gondolnánk, hogy az erőtlenség el van különülve a mi világunkban, hogy könnyen rájuk lehet mutatni és azt mondani: Íme, ezek az erőtlenség! Ez nem így van! Az erőtlenség a köztünk lévő, a velünk együtt élő emberek, akik éppen olyan gondokkal küzdenek, mint mi, akik éppen úgy reménykednek, örülnek és terveznek, mint mi, akik éppen olyan tiszták vagy bűnösök, akik éppen olyan kegyelemre szorultak, mint mi. Ők Istennek azok a gyermekei, akik nehezebben bírják az élet diktálta iramot, akik a bajok során hamarabb kétségbeesnek, akiknek a próbák alatt hamarabb összeomlik a hitük, akik hamarabb engednek a bűn csábításának! Végső következtetésként azt mondhatnánk, hogy ezek az emberek azért erőtlenség, mert gyenge a belső emberük. Pál azért imádkozott, hogy a hívek erősödjenek meg a belső emberben (Ef 3,16). Mert az az igazán erős, akinek a belső embere, akinek a lelki embere erős.

Hogyan lehet a gyengéknek segítséget nyújtani erőtlenségeik elhordozásában? Pál ezt kérte a római gyülekezettől: „a hitben erőtlent fogadjátok be, nem ítélgetvén annak vélekedéseit” (Róm 14,1). A segítségnyújtás az erőtlenség feltétel nélküli befogadásával kezdődik. Meg kell éreztetni velük a saját maguk életpéldájával, hogy Isten, gyengeségeik ellenére is, éppen úgy szereti őket, mint az erőseket. Számukra is van hely Isten gyermekeinek közösségében! Az övék is Isten ingyen kegyelme, érettük is meghalt és feltámadt Jézus Krisztus! Ezt úgy lehet megéreztetni, ha „nem magunknak kedveskedünk, hanem ki-ki az ő felebarátjának javára és épülésére” szolgál. Az apostol külön hangsúlyozza azt, hogy az erős ne önmagának kedveskedjék. Az önmagunknak való kedveskedés mindig azt a veszélyt rejti magában, hogy olyan hamis magaslatra emeli fel az embert, ahonnan lenéz a másokra, ahonnan időnként leereszkedik a másikkal! Mit jelent az önmagunknak való kedveskedés? Egy nagyon találó kifejezésünk

énközpontúságról beszél. Ez az az állapot, amikor mindenhol és mindenben önmagamat látom, amikor csak önmagam tartom fontosnak és pótolhatatlannak. Vagyis az önmagunknak való kedveskedés nem más, mint az önzés és az önteltség bűne! Pál messzemendően óvja a római keresztyén gyülekezet tagjait az önteltség bűnétől. Számukra kétségtelenül teljesen idegen kell hogy legyen ez az önmagának kedveskedő életszemlélet. Mert Isten gyermekeinek már nem az önmagának kedveskedő római császárt, hanem a mindenkinek kedveskedő Krisztust kell követniök! Mai alapigénk intése ránk is vonatkozik. Mert bizonyára igen tetszetős helyzet és állapot lehet az élet bármely viszonylatában valós vagy képzeletbeli magaslaton élni, onnan kevélyen alá nézni vagy időnként alászállni, de a keresztyén embernek, így is mondhatnám, az erőseknek Krisztust kell követniük, aki minden magaslatról, így a mennyei dicsőségének magaslatáról is alászállt. Leszállt és eljött az erőtlen ember közé, hogy élete feláldozása árán szolgáljon az emberek javára és épülésére.

Hogyan történjék ez a mások javát és épülését szolgáló kedveskedés? Először is azt kell önzetlen tisztán látnunk, hogy a kedveskedés nem azonos a hízelgéssel. A hízelgés mögött mindig meglapul valami titkos szándék vagy önző érdek. A hízelgésnek mindig van valami rejtett célja, amit a hízelkedő el akar érní vagy ki akar csikarni a másiktól. A hízelgés nem érdek nélküli, és ezért nem őszinte, tiszta lelki vonás. Ezzel szemben a kedvesség minden számítástól mentes lelki magatartás. Azt is mondhatnám, hogy ez Krisztus állandó jelenlétének tükröződése az emberi lélekben. Az ilyen értelemben vett kedvesség a másokkal szembeni emberséges magatartást, megértést és együttérzést jelenti. Az ilyen kedveskedés az embertársal megérinteti azt, hogy van valakije, akire gondjai, küzdelmei és erőtlenségei között számíthat.

Pál mai alapigénkben egyre nyomatékosabban irányítja figyelmünket Jézus Krisztusra, aki sohasem önmagának, hanem az embertársainak kedveskedett. Megérintette az emberekkel azt, hogy ő azért jött, hogy szolgáljon, vagyis a szó igei jelentése szerint: kedveskedjék felebarátainak! Ezt a lelkeket erősítő munkáját csodálatosan végezte. Szavai és tettei nyomán az emberek vigasztalást és reménységet nyertek. A béna újból ujjongva tudott örülni az életnek. A megszorodott újra mosolyogni és reménykedni tudott. Elgondolkoztál-e afelett, testvérem, hogy te miért jársz templomba és miért hallgatod az Igét? És ha ezt teszed, akkor mit vár tőled Isten? Isten azt várja tőled, hogy a nálad gyengébbet észrevedd és kedveskedjél neki, azaz szeresd, segítsd, vállalj terheinek hordozását. Amint Krisztus is elvállalt minket Isten előtt! Nagy áldás lenne, ha éppen ez az Ige láttatná meg velünk azt, hogy életünk nem lehet öncélú élet, hanem olyan mások javát szolgáló élet kell hogy legyen, mely a mások javára történő szolgálatunkban mindennap fel tud mutatni a Krisztus erejéből egy mustármagnyit. Jézus addig ment el a mások javára történő szolgálatban, hogy a világ minden emberének az erőtlenségét, vagyis bűnét, zokszó nélkül magára vette és a keresztre vitte. Nem törődött azzal, hogy a mások gonoszságai és bűnei miatt „gyalázóinak gyalázásai hullottak reá”. Azt is elhordozta és elviselte helyettünk, azért, hogy mi ma meg tudjunk állni Isten színe előtt, és hogy ezen az istentiszteleten is kegyelmet és erőt tudjunk kérni Istentől a mások erőtlenségeinek elhordozására. Ámen.

Márkus Mihály

Veszprém, Magyarország

Keressétek először Isten országát

Alapige: Máté 6,33

Bibliailovásás: Róma 14,7-19

Mérhetetlen hangzavar uralkodik a mai világban. Az őshiteltenségnek, a világi gazdagságnak, az ősmammonnak a diadala szemmel láthatólag tombol mindenütt.

Csendes türelemmel, belső alázattal várom: hátha megszólal valahol, valamikor egy másfajta hang is. De egyre erősebb a félelme, hogy a másfajta hang mintha nyomtalanul elveszett volna! Tele van a világ jajveszékéssel, kesergéssel, sopánko-

dással. Mi van velünk, mi lesz velünk, mire jutunk ilyen helyzetben, ki fog gyereket szülni? Mi lesz ott, ahol a húsz év előtti állapothoz mérten a fele gyerek sem születik meg? De hát ilyen gazdasági helyzetben, ilyen anyagi körülmények között? Elszorulnak a gyomrok, ökölbe szorulnak a kezek, az utcára fognak menni az emberek, táblákat visznek és kiáltozni fognak.

Református keresztyén testvéreim, legalább a ti szemetek legyen nyitva, a ti fületek legyen nyitva, és a ti lelketek keseredjen bele és sajduljon bele: diadalát aratja a több évtizedes materialista nevelés! Diadalát aratja az a szemlélet, amely azt sugallta, tanította, azt kiáltotta: az ember jóléte, boldogsága, a születendő gyermekek élete, egészsége az anyagiaktól függ. Nem lehetne elég hangosan elmondani, hogy micsoda kétségbeejtő, istentelen gondolkodás ez! Isten nélkül való, hitetlen, materialista. Várom – egyre inkább reménytelenül várom –, hogy valahol majd csak megszólal egy hang, de nem és nem szólal meg! Hiszen egészen mást kellene mondanunk! De attól is félek, hogy ha mi valami mást megpróbálnánk mondani ebben a hangzavarban: a saját református népünk sem értené, hogy a Biblia másról szól.

Nem szolgálhattok két úrnak, senki sem szolgálhat két úrnak, kezdődött a felolvasott bibliai részlet; vagy az egyiket gyűlöli és a másikat szereti, vagy az egyikhez ragaszkodik és akkor a másikat megveti. Nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak. A négyszáz éves vizsolyi Biblia sajátos módon megpróbálta ezt a fogalmat is magyarrá fordítani: nem szolgálhattok Istennek és a világi gazdagságnak. És ha napjainkban ez a kettő szembeszegül egymással, most már hadd mondjam önmagunknak szóló kérdés-ként, visszahúzódva az istentiszteleti közösség falai közé: mi vajon melyiket választjuk? Melyiket tudjuk választani, melyiket merjük, melyiket akarjuk? Vajon mi is beállunk csaholni a csahosok közé? Mi is kiállunk ordítani a tüntetők közé? Mi is visszük az első sorban a táblát? Beállunk a gazdagság szolgálatába, annak a hajszolásába, és aki az anyagi értékeinkhez hozzányúl: vesszen? Mi csinálunk, református keresztyének? Melyik utat választjuk?

A jól ismert régi jézusi szavak közül a pozitívat lássuk: keressétek először az Isten országát, az ő igazságát, és ezek mind – tudniillik, hogy mit együnk, mit igyunk, mivel ruházkodjunk –, ezek majd ráadásul adatnak meg nekünk. De jaj: a legtöbb református család is éppen fordítva gondolkodik! Először legyen biztosítva a mindennapi betevő falat, legyen biztosítva az étel, az ital, a ruha, és ebbe a mi éghajlatunk mellett óhatatlanul bele kell érteni a lakást, a fűtést is. Falvak, városok épültek újjá szombati-vasárnapi munkákkal. Mégiscsak az első az, hogy lakni kell valahol, szoktuk volt mondani. Az a legfontosabb. Legyen meg a mindennapi, legyen meg a megélhetéshez szükséges, akkor körülnézünk a világban és talán észrevesszük az egyházat is, Isten ügyét is. Sok lelkesztársunk panaszkodik. Nem hangosan, csak csendes fájdalommal. A presbitereknek is sorra-rendre mondják el a családok: ne haragudjon, az egyháznak már nem jut, egyre nehezebb, egyre keservesebb, valahol már meg kell fogni. S hol lehet takarékoskodni? Először az egyházon! Az egyház nem fogja senkire ráküldeni az adóhatóságot, nem hajtja végre, nem koboza el. Némely gyülekezet, némely felekezet erőlteti azt: akkor nincs temetés. De ennek a gyakorlatnak is vannak furcsa visszaütései.

Talán győzne még bennünk is, közöttünk is az anyagi szemlélet? Kinek szolgálunk? Ki vezeti az életünket? Ki határozza meg? És következetesen és mindenre kiterjedően. Mélységesen keserű szívvel hallgatom azokat a híreket, amelyek a gyermekgondozási segély, a gyermekgondozási díj, a családi pótlék lefaragását követően a születendő gyermekek számának szörnyű csökkenéséről beszélnek. Nem alaptalanul. Már ez is anyagi kérdés? Az egész világ ezzel van tele. És én várom-várom, hogy megszólal egy másik hang, és nem szólal meg egy másik hang. Kálvin népe, hova jutottál? Hová érkezettél? Jézus Krisztus népe, hol tartasz a szemléletmódodban, a gondolkozásmódodban, az érzésvilágodban, a világnézetedben, hova jutottál? Ugye értjük már, hogy miért szól hozzánk – mert én hiszem, hogy pont ma és pont hozzátok szól – a Hegyi beszédnek ez a jól ismert tétele, Krisztus Urunknak ez a sokszor idézett és oly ritkán megfogadott felhívása: Keressétek először az Isten országát, az ő igazságát! A

Biblia lapjai véges-végig lefrják, hogy valahányszor az Isten népe elfelejtette az Isten útját, az Isten országát, az Isten akaratát, megnézhetette magát, hogy hová jutott. Mi ezt gyakran elolvassuk, meghallgatjuk, megértjük, megbeszéljük, de úgy gondoljuk, hogy ehhez csak nekünk nincs a világon semmi közünk. Ez nem rólunk szól, ez ránk nem vonatkozik. Pedig rólunk szól és ránk vonatkozik! Keserűen mondom: álljunk be nyugodtan a világi gazdagság követésébe! Álljunk oda nyugodtan a mammon körüli táncba, sorakozzunk oda a Sínai-hegy lábánál az aranyborjú körül táncoló seregébe! Álljunk oda nyugodtan ebben a seregbe, és nézzük majd meg, hogy mire jutunk, mire megyünk! Döbbsen fogjuk tapasztalni, hogy a szegénység egyre nőni fog. Ha a gyermekvállalás anyagi kérdés, akkor ahogy szegényedem, úgy lesz kevesebb gyermekem, ahogy kevesebb gyermekem lesz, úgy leszek egyre szegényebb! Az egész művelt világon a XX. század gyalázatává az abortusz lett: a magzat élete nem szent, büntetés nélkül elpusztítható. Már látjuk a XXI. század gyalázatát is. Szép, elegáns szóval, idegen szóval „euthanáziának” hívják. Hollandiában az első évek tapasztalataival is rendelkeznek. Több tízezer ember, akik közül több ezer esetben sem az elhunytat, sem a hozzátartozóit nem is kérdezték, csak „átsegítették” a halálba a beteget. Jól van, emberiség, csak így tovább! Felejtsd el az Isten útját! Ez lesz még a mammonnak való utolsó nagy szolgálatod: nem költök a gyermekemre, nem költök az öregeimre! Oly humánusan, oly gyorsan, oly fájdalom nélkül ki lehet iktatni őket az életből! Ne csináljunk ilyen középkori babonákat, hogy az élet Isten ajándéka, hogy az élet szent. Felejtsük el az egészséget, csukjuk be a templomokat, szoktassuk le az embereket arról, hogy imádkozzanak, felejtsek el az Istent. Maradjon, maradjon az évezredek meghitt mammoni szolgálat! Erre tart a vén Európa, erre tart a csodálatos Amerika. Mi vajon ide akarunk fölzárkózni?

Keressétek először az Isten országát és az ő igazságát, a többi majd ráadásul megadatik néktek! Ebben az ígéletben az is benne van: ha nem keressük az Isten országát, az Isten igazságát, akkor csillogó anyagi javaink ideig-óráig lehetnek, de aztán majd nem lesznek. A jobb lét után rosszabb lét napjai jönnek, a gazdasági fellendülést majd gazdasági hanyatlás fogja követni. Minél magasabbra jutott valaki anyagilag, annál több félelem, annál több görcs kíséri az életét. S ha nem az Isten országát keresi, az anyagi javait nem Isten kezéből fogadja, és nem Istennek lesz érte hálás, akkor azt sem tudja élvezni, amije van.

Keressétek hát először Isten országát és az ő igazságát! Kezdjük el a keresést: Istenem, hát hogyan jutottunk el ideig? Hogyan jutottam el ideig, hogy a családi asztal közepéről eltűnt – 20 éve? 70 éve? – a Biblia? A családi élet középpontja miért nem a közös imádság?

Folytassuk bűnbánattal: Istenem, bocsásd meg ezt az eltévelyedést, ezt a tőled való elfordulást!

Végül új elszánással pecsételjük életünket az Úrnak: Uram, add, hogy a te országod legyen újra az első az életemben! Ámen.

Nagy József

Üzenet

Alapige: Jelenések 20,20b
Bibliaviasítás: Jelenések 7,13-17

Végül is, vagy mindenek felett mindaz, ami ezen a szószerken és minden keresztyén szószerken, minden keresztyén bizonyoságtételben, ami a Bibliára épül és semmit hozzá nem téve, semmit belőle el nem véve egyedül annak üzenetét tolmácsolja, elhangzik az üzenet a túlvilágról! Jézus minden emberi félremagyarázást eleve kizárt azzal, hogy vallotta, és éppen az akkori világ leghatalmasabb birodalmának helytartója előtt vallotta: „az én országom nem e világból való” (Jn 18,36). Ezzel azt vállalta, hogy az ő világa és mindazoké, akik hisznek benne, akik az oroszánok elé való vettetésben, kínzókamrákban, máglyán és bitón egyaránt egyetlen főpapjuknak, prófétájuknak és kirá-

lyuknak vállalták őt, nem itt és most van csupán (de itt is van és most is van! hisz az ő hatalmából senki és semmi ki nem ragadhat), hanem mindig volt és mindig lesz. A születésünk előtt és halálunk után is.

Húsvétot ünnepelni tehát először azt jelenti, hogy Krisztus számára ez a világ csak „átalmenetel” volt a betlehemi jászoltól kezdve a golgotai kereszten, a nagypénteki-nagyszombati síron át a húsvét, a feltámadás diadalába, és ebből a halál feletti diadalból visszatérés az Atya jobbára. De ez a szent processzió, Krisztus körmenete nem fejeződik itt be, mert ha befejeződnek, mit érünk vele? Nem jelenthetne számunkra egyebet, mint Istennek és az ő szent Fiának külön életét és külön világát, amiből az ember éppen úgy kizárattott, mint ahogy a bűne miatt kiűzetett a paradicsomból! De a húsvéti hit éppen itt kezdődik! Ez éppen abban ad a haláltól fenyegetett ember számára a mulandóságban örök vigasztalást, hogy bár az Isten soha senkit sem világosít fel afelől, hogy hogyan lesz a világ jövőjének alakulása, hogy még a következő pillanattal kapcsolatban sem tudhatja még a legtöbbit tudó ember sem, hogy mit hordoz méhében az idő és mit hoz a világban világgá (!), de semmi kétséget sem hagy afelől, hogy ha itt minden megváltozik, ő akkor sem változik meg sohasem!

A feltámadott Krisztust még a tanítványai sem ismerték fel! Hogyan mondhatjuk tehát azt, hogy Isten nem változik meg sohasem? Krisztust azonnal felismerték a tanítványok, és felismerte a kétségeiben gyötrődő, a többé nem hitetlenkedő Tamás is, amikor Krisztus megmutatta neki sebeit. A mi legnagyobb lelki betegségünk, a hitetlenkedésünk, az ő sebeivel gyógyul meg. Itt és így lesz valóságos az Oszövetség evangélistájának, Ézsaiásnak a próféciaja: Az ő sebeivel gyógyultunk meg (53,5b). Isten irgalmas marad örökké. Ezért nemhiába énekeltük az igehirdetés előtt: „Irgalma végig velünk marad, jöjj csak, ó, bűnös, jöjj!” Jöjj, mert bizony hamar eljövök! – a hívő ember számára ma éppen ez a túlvilágról szóló üzenet az evangélium.

Ez az „eljövök” Krisztusunknak nem csak az utolsó ítéletben való eljövételére utal! Jézus tulajdon beszédével elpecsételi azt, hogy „hamar” eljön. Ez a „hamar” kifejezés az eredeti szöveg szerint nem mennyiségi, vagyis órával, nappal, hónapokkal vagy évmilliókkal mérhető idő, hanem minőségi változást eredményező kegyelmi korszak a hívő ember számára. Mindig olyankor hangzik az evangéliumi szóhasználatban a „hamar” szócska, amikor valami gyökeres változás megy végbe az ember és a világ életében! Mária hamar odaszaladt Jézushoz, mert hitte, hogy feltámasztja testvérét, Lázárt. A bűnbánó gyermeke iránt a kegyelmét tékozló atya azért parancsolja a szolgáknak: Hozzátok ide hamar a legszebbik ruhát, mert „az én fiam, meghalt, de íme, feltámadott” (Lk 15). Az angyali parancs is így hangzik húsvét reggelén az asszonyoknak: Menjetek hamar, és gyorsan eltávozván a sírtól, vitték a tanítványoknak az evangéliumot. Ez a „hamar” a Jelenések könyvének harmadik jaja! A sátánnak kevés ideje van (12,12). Ezt jelenti Jézusnak a túlvilágról érkező üzenete: Hamar eljövök!

Ez a biztosan és hamar megtörténő visszatérés mindenképpen azt jelenti, hogy a hívő ember élete nem lehet a „halogatja az én Uram a hazajövetelt” jelszavával a bűn karosszékében való kényelmes üldögélés! Nem azért kell telítve lennie a hívő ember életének szolgálattal, hogy ezzel kiérdemlje az Úr érkezésekor a jutalmat, hanem azért, mert egész élete háládatos szolgálat ebben a változó világban azért, hogy az Úr nem hagyta őt magára, hogy Isten bűneink ellenére is megtartsa a szeretet és irgalom szövétségét.

Amikor Zsoltárosunk, Szenczi Molnár Albert az általa fordított Institutio, Kálvin nagy műve címdalára odanyomtatta 1624-ben élete vezető Igéjét: „Általa meghalt számomra a világ s én is a világnak” (Gal 6,14), akkor éppen ebben a hitben fratta oda! Ez a világ a hívő ember számára csak olyan, mint a Kánaán határára érkező nép számára a Jordánon inneni utolsó táborozási hely, Sikem volt! Sikem, a Jordán halál-folyón inneni táborhely csak arra szolgált, hogy innen felkerelkedjék az egész nép, és az Istenben feltétlenül bízó nép örvendezésével száraz lábbal úgy haladjon át a Jordánon, mint aki tudja, hogy ott az első település Gilgál, ami azt jelenti magyarul: Örömváros! A hívő ember ott és akkor éppen a túlvilágról, a Jordánon túlról áthallatszó krisztusi szóra mert elindulni az óriások földjének meghódítására, mert ebből az isteni

szóból értette meg azt, hogy Isten nemcsak a Jordánon, a halálon innen vezette felhő- és tűzoszlopban, nappal és éjjel, hanem a Jordánon, a halálon is átviszi.

Átviszi! Mert a Jordán, a halál nem tartózkodási hely, csak gázló a hívő ember számára. A sikembeli nép nem mert volna elindulni, ha nem hitte volna, hogy Isten a Jordánon túlról hívta: Induljatok, kerekedjete föl. Veletek voltam eddig is, veletek vagyok a halálon való átkelés közben is, és szembejövök veletek, hogy „magamhoz vegelek titeket, hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek”! Jézus ezt az ígéretet mennyei Atyjában való rendíthetetlen bizalommal mondta, ígérte tanítványainak, vagyis mindazoknak, akik hisznek benne s életük Urának ismerik el őt. „Aki hiszen énbennem, ha meghal is, él!” Ez az üzenet is a túlvilágról hangzik felénk. Onnan, ahová a húsvéti diadal, a halál végleges legyőzése után jutott Krisztusunk. „A mi húsvéti Bárányunk megáldoztatott érettünk” – írja ugyanabban a levélében Pál apostol (1Kor 5,2b), ahol ezt a túlvilágról érkező üzenetet is közvetíti: „Az Isten pedig az Urat feltámasztotta; minket is feltámaszt az ő hatalma által” (1Kor 6,14).

Igen ám, de ez a 2000 éves vallomástétel a túlvilágról, ez az apostol szíve felé áradt üzenet ma sokat veszített értékéből. Az emberek ma már nem hisznek a csodákban. A tudomány reátelepedett a hitre, s egyre nehezebben tudja elfogadni a csodát és a csodák csodáját, a halálból való feltámadás túlvilági üzenetét: Krisztus visszatérési idejének emberi megállapításával addig-addig játszadozott a vallás, amíg úgy járt vele, mint a pásztorfiú, aki a farkassal riasztotta a falut a nyáj védelmére, amíg egyszer a farkas valóban megjött, de akkor már senki se hitte el, s prédává vált a nyáj. Először Nero uralkodásának idejére jósolták meg az Úr visszajövetelét, majd egyre újabb és újabb dátumokat kellett kiagyalniok a hiszékeny emberek számára. Az ilyen számításokkal, jóslatokkal ma is játszadoznak a vallások. Így lassan elveszítette hitelét az az igazság, hogy Krisztus vissza fog jönni, hogy kinek-kinek Isten ítéletében meg kell fizetnie azért, amit e földön cselekedett. Jézus valóban visszajön!

Jézus húsvéti feltámadása és az utolsó ítéletre való visszajövele nem vallásos elmélet, hanem a hitben való tisztánlátása annak, hogy ő él és mi is, akik hiszünk benne, élni fogunk a Jordánon, a halálágázlón túl, az ő örök dicsőségében. Jézus feltámadása és a mi feltámadásunk nem az értelem kérdése, hanem az Istenbe vetett bizalom kérdése. Az Istenben hívő, a feltámadott Jézushoz szeretetben odaforduló, bűnös ember teljes bizodalommal hiszi és vallja, hogy bűneim ellenére Isten megmarad megbocsátó mennyei Atyámnak, hogy Krisztus nem tűnt el azonnal a feltámadás hajnalán, hanem mint feltámadott Úr testvérként egy ideig még együtt maradt azokkal, akik hittek benne. Ez azt mutatja, hogy mennyei Atyánk Krisztust nemcsak magára nézve támasztotta fel, hanem reánk nézve is.

Jézus nagypénteki „elvégeztetett” szava és Krisztus érettünk való feltámasztása a halál végleges legyőzése, mely a jövő felé fordítja tekintetünket. Hisz a húsvéti hit bizalom Isten végtelen szeretetében. Ennek az Isten szeretetének nincsenek határai! Az ember földi élete nem végződik földi halálban. Isten akkor is a mi Istenünk marad, amikor már nem itt és nem a földi időszámítással meghatározott időben élünk!

Életünk azért örök élet, mert a mi Istenünk, akiben bízunk, örökre és mindörökké uralkodik. Most is. Annak a koporsója mellett is, akinek porsátora mellett oly keserű, kiégett reménytelenséggel kellett talán éppen tegnap megállanunk, vagy meg kell majd állanunk azé mellett, akit legjobban szeretünk az életben. Ezért úgy kell élnünk, mint akiket ez a bizalom tegnap, tegnapelőtt, ma és holnap és holnapután, a sírig és azon túl is éltet. Mi nem valami más csodatevő erőben, hanem egyedül Istennek a halálból való feltámasztó erejében bízunk. Ennek a bizalomnak az alapja a múltra nézve a húsvét csodája, és a jövőre nézve pedig Jézus mai Igénkben a túlvilágon túlról hangzó Igéje: Eljövök! Jézus nem egy élettelen világba jön el. Nem csontmezőkre jön (Ez 33). Jézus Isten szeretete által hozzánk jön, akiket Isten atyai szeretete támaszt fel az utolsó napon.

Az emberiség közös jellemzője nem csak az, hogy mindenkinek meg kell halnia – ezt a hitetlenek is „hiszik” –, hanem az, hogy Isten örök törvényű szeretete által mindenkinek az utolsó ítéletre fel kell támadnia.

Mi az Úr Jézus Krisztus érdemében bízva, kegyelemre várva készülünk az ítélt, szent Isten színe előtti megjelenésre. Ebben a bizalomban bátran énekelhetjük:

Ó, Isten népe, hívó emberek,
Ha szól az Isten, rá figyeljetek.
Magához ő azt várja fenn az égben,
Ki hű s igaz volt itt, földi életében.

Ámen.

Ravasz László

A Szentlélek vigasztaló ereje

Alapige: János 14,16-17

Bibliaviasítás: János 14,13-27

Ma a Szentlélek vigasztaló erejéről beszélünk. Ki az közülünk, akinek nincs szüksége vigasztalásra? S ha volna olyan vidám és boldog lélek, aki azt mondja, nekem nincs: nem kérdezhajjuk-e tőle, biztos vagy-e benne, hogy nem lesz soha szükséged rá? Mi az, ami téged ma boldoggá tesz; nem veszítheted-e el holnap? Hátha éppen azért vagy mondhatatlanul nyomorult, mert nem érzed szükségét a vigasztalásnak.

Mi történnék azzal az emberrel, aki kihirdetné: én minden megsomorodott szívet megvigasztalok! Elsöpörné a síró, panaszkodó jajgatók áradata, mintha egyetlen olajoskorsó után egy éhező ezred nyújtáná ki kezét.

Aki próbált vigasztalni, tudja, hogy milyen nehéz: szinte lehetetlen. Emberileg a vigasztalás csak hazugság által lehetséges, természetesen ideig-óráig. Éppen ebben áll az emberi vigasztalás lehetetlensége. Megpróbáljuk áltatni az illetőt, olyan dolgokat ígérünk, amelyeket nem tudunk beváltani. Vagy a tényállást hamisítjuk meg, vagy hamis gyógyulást ígérünk. Például azt mondjuk a halálos betegnek, hogy egészen jelentéktelen a betegsége; hamis körképet csinálunk, mert azt hisszük, hogy a hazugság meggyógyítja. Súlyos szervi szívbaját idegességnek mondjuk, a halálos kórról azt állítjuk, hogy múló zavar. Ennél még rosszabb az, amikor eltitkoljuk valaki elől a bajt. Ismertem egy családot, ahol az apa meghalt és a beteg anyának hónapokig nem mondták meg, hogy férje nem él, mert meg akarták óvni a rettentő rázkódtatástól. Micsoda hazugságrendszer kellett felépíteni; mennyire össze kellett tartaniok, hány ellentmondásba keveredhettek, végül mint veszítették minden hitelüket, s ki tudja, hogy ez az egész mesterkedés, főképpen a hazugságoknak összeomlása nem volt-e rettenetesebb és halálosabb a beteg asszonyra nézve, mint maga a tény?

És a hamis vigasztalásban mégis van egy igaz gondolat. Az tudniillik, hogy el akarja venni a fájó ténynek erejét. Azt akarja kimutatni, hogy az ok, ami miatt szenved valaki, nem olyan súlyos, nem olyan gyötrő, mint amilyennek a szenvedő érzi. Lásd meg, hogy nincs mi fájjon, nem is fáj nagyon, ami miatt sírsz; ezt a törekvést a világ szerinti vigasztalás hamissággal próbálja elérni.

A másik fogása a hamis vigasztalásnak az, hogy a veszteséget valami világi jóval próbálja pótolni. Ez az anya sír beteg gyermeke miatt: adj neki reménységet, mondd, gyermeke meg fog gyógyulni. Ez az ember elveszítette vagyontát, vigasztald meg azzal, hogy még ennyit meg ennyit szerezhetsz. Elibéd áll valaki, akinek a becsülete lett oda, beszélj neki arról, hogy feled a világ és vannak vidékek, ahol ő ismeretlenül újra élni tud. E vigasztalásnak roppant nehézsége, hogy az, amit ígérünk, semmit sem ér az elveszett értékhez képest. A holnapi tűzokkal a mai veréb hiányát nemigen lehet kielégíteni.

Ezért nincs más vigasztaló, csak a Szentlélek Isten. Mégpedig azért, mert a Szentlélek nemcsak nyújtja a vigasztalást, hanem képessé tesz elfogadni azt.

Az a vigasztalás, amit a Szentlélek nyújt, az igazság. A halálra azt mondja, hogy halál, a bűnre azt mondja, hogy bűn. Ezért a Szentlélek vigasztalásának van egy gyöt-

rő, égető, szinte azt mondanám, gyilkos bevezetése. Nem mondja, hogy nem fogsz meghalni; minden vigasztalásának első tétele: igen, te meg fogsz halni. Nem mondja azt, hogy nem vagy hibás, ártatlanul üldöznek, sérelem rád nézve az, ha rosszat mondanak rólad: beledörgi a lelkedbe úgy, hogy megreszketnek a csontjaid is belé, a porba, bűnös, a vályúhoz, nyomorult!

De ez a Szentlélek vigasztalásának csak az első igazmondása. A második lépése hasonlít az emberi vigasztaláshoz; azt állítja, hogy a veszteség vagy a fájdalom, ami minket ért, nem olyan nagy, nem olyan halálos, nem olyan elviselhetetlen, mint amilyennek mi érezzük. Tévedésben vagyunk a fájdalom jelentősége felől, nem az övé az utolsó szó. Ez a Lélek vigasztalásának második nagy igazsága azért lehetséges, mert éppen a Léleknek s egyedül a Léleknek van igaza, amikor azt állítja, hogy nem az a legfőbb jó, amit elvesztünk, amiért sírunk, ami fáj, hanem az, ami még nem is volt a miénk, s amit éppen most fogadhatunk el. Te elveszítetted az életet, de tudd meg, nem ez a te legfőbb javad. Ennél sokkal dicsőségesebb dolgok vannak a világon. Csak a látható, csak az ideig való, csak a földi múlik el. A láthatatlan, az örökkévaló, a romolhatatlan éppen most születik meg, és éppen így szabadul fel. Elvesztetted vagyonedat, a jólétnek, társadalmi rangnak javait. Mit használ, ha valaki az egész világot megnyeri, lélekben pedig kárt vall? Van egy más kincs, más gazdagság, más öröm és más jólét, mint amelyik elbúcsúzott tőled, s ez mind a tied lehet. Te síró gyermek, szétfűjtam kezedből a hamut, mert aranyat akarok helyébe adni. Vádol a lelkiismerete, porban és hamuban bánod bűneidet, nem akarsz vigasztalást bevenni, mert ónzóvá vált szádban az élet: nézd, van bocsánat, feléd hajlik az irgalom, kiemel a sárból és átvisz a dicsőségbe egy szabadító égi kar.

Ezt csak a Lélek mondhatja, mert maga a Lélek az a fölséges, új, magasabb rendű jó, amely veszteségünkért kárpótol.

Mi tehát az igazság, amivel vigasztal a Szentlélek? Az, hogy van élő Isten, megváltó Krisztus, mert van ő, a Lélek, mindkettőnek lelke, akarata, segítsége, ereje és valósága. A Léleknek ez a vigasztalása szakadatlanul bennünk van, velünk van abban, hogy mindig körülvesz; láthatatlan, de valóságos párázatában járunk. Sohasem szakadunk el tőle, benne fürdünk, mint a napsugárban a rom. Keresi lelkünk mélységeit, mint a fölkelő nap fénye a házak lefüggönyözött ablakait. Nem lehet azt mondani, hogy nincs fény és meleg, csak a függönnyt kell félrehúzni, csak az ablakot kell kinyitni. Nem lehetünk olyan mélységekben, hogy egész ereje rendelkezésünkre ne álljon és nem lehetünk olyan magasságban, hogy túlhaladtunk volna rajta. Nincs szfv, akit a Szentlélek meg ne vigasztalhatna, ha átadja magát neki.

Velünk van az Igében. Millió meg millió tanács, bizonyosság körülvesz, és szinte nevünkön szólít. Gondold el, hogy minden Ige neked szól, a te kérdéseidre felel. Mint ahogy a tengerparton sétáló arcát, ruháját, bőrét belepi és áthatja a szélben háborgó tenger sós párázata, úgy hatol át rajtunk, úgy lép be minket, gyógyít meg Istennek minden Igéje, amelynek fellegében járunk.

De velünk van különösképpen a látható Igében, az úri szent vacsorában. Ezek a jegyek zálogai és pecsétei a lélek természetfeletti és láthatatlan valóságának. Vádol a bűn? Íme, itt az üzenet az irgalomról s bocsánatról. Megbántott a halál: íme, itt a bizonyosság az örök élet és a dicsőség felől. Elvesztettél mindent e világon: íme, itt vannak egy örökkévaló gazdagság beváltható jegyei. Ezek mind arról beszélnek, hogy van örökségünk, királyfiak vagyunk, hazafelé tartunk, egy titokzatos menyegzőnek meghívottjai vagyunk. Mindezt nem érti meg a világ és nem tudja bevenni.

De a Szentlélek vigasztalásának megvan még egy utolsó csodálatos vonása: a csalahatatlan hatékonysága. Minden lelkipásztor tapasztalta, hogy a legragyogóbb ékesszólás, legodaadóbb rábeszélés sem tud eredményt érni egy léleknél, amelyik Ráhel szerint nem akar vigasztalást bevenni. A Szentlélek vigasztalásának az a csodálatos ereje, hogy vigasztalódásra képessé teszi a lelket. Képzeljük el, hogy a napnak olyan ereje volna, hogy szemet tud vele teremteni, amelyik meglátja őt. Képzeljük el, hogy egy hangnak olyan hatalma van, hogy hallóvá teszi a siketet, akihez szól. A Szentléleknek olyan ereje van, hogy hívóvá teszi azt, akit vigasztal. Olyanforma eset ez, mint ami-

lyenről a lelkipásztori élmények is beszámolnak. Amíg érvelünk, a beteg csendesen ingatja a fejét. Ha tényekre mutatunk rá, ahol a vigasztalás bekövetkezett, azt mondják, az más volt, az nem az én esetem. De ha imádkozunk a szenvedőért, ha csendesség veszi körül: megindul a lélek titokzatos munkája s betegünk mélyen fellélegzik. Arcára ráült valami kiengesztelődött és boldog nyugalom. Szívét eltölti értelemfeletti békeség, s boldogan távozik el, mert csoda történt vele: a Lélek erősebb volt, mint ő.

Ne volna erősebb ez a Lélek, mint te? Ez a Lélek, amelyik a teremtés hajnalán a vizek felett lebegett? Az a Lélek, amelytől Krisztus test szerint fogantaték, amikor beárnyékolta Máriát? Az a Lélek, amelyik újjáteremti a te szívedet? Hogyan tudna megvigasztalni, aki újjászüli?

(1936)

Sándor Endre
Vámosújfalú, Magyarország

Hogyan tekintesz az üzenet közvetítőjére?

Alapige: Ámos 7,10-17

Bibliavetítés: 1Korinthus 4,1-13

Utazások, kirándulások alkalmával olykor-olykor felfigyel az ember az egykor nagy gonddal felépített, de mára rommá vált egyházi épületekre: templomokra, kolostorokra. Ma már ezeken a helyeken a kövek prédikálnak, ahol valamikor zengett a zsoltár és ősi himnuszokkal dicsőítették az Urat és hallgatták Igéjét. Nekünk, az arra járóknak prédikálja: Vigyázz, hogy a ma még nagyon szeretett templomod ne hogy így járjon!

Ma Ámos próféta könyvéből éppen azt tárja elénk az Úr, hogy mi az oka annak, hogy egy-egy hajdan működő szentély elveszti jelentőségét?

I.

Mikor veti el Isten az imáadására épült szent helyet?

Akkor, amikor az ott szolgálóknak fontosabb az emberi szó – a király szava, a hatalom óhajtása –, mint az Isten kijelentése.

Aki benne él egy közegben, az nem látja, nem is láthatja annak belső romlását. Legtöbbször meg van elégedve az ott uralkodó állapotokkal. Miért?

Mert nem lát mást, és így nincs összehasonlítási alapja.

Mert bizonyára kulcspozíciót tölt be, s meg van győződve arról, hogy mindaz, amit tesz, csak jó lehet.

Mert a körülötte lévő emberek vagy barátai, vagy tőle függő helyzetben lévő beosztottak. Ezért nem akarják a nyilvánosságot, sőt éppen az érdekük, hogy ne engedjék, hogy bárki bármit kritizáljon.

Az ilyen helyzetben Isten úgy gyógyít, hogy egy, a körön kívül álló embert, egy más vidékről származó prófétát küld oda. Olyan embert, aki független a földi hatalomtól és hatalmasságoktól. Ámos idejében mind a világi, mind az egyházi vezetést egyaránt megítéli Isten, mert sem a király, sem a főpap nem ébred rá arra, hogy nem jól végzik a dolgukat. Meg vannak győződve, hogy minden a legjobban halad előre. El sem tudják képzelni, hogy másként is lehetne élni, dolgozni és szolgálni az Urat; el sem tudják képzelni, hogy felemeljék a rájuk bízott népet. Ezért a körükön kívülről érkező prófétai szót egyenesen belügyekbe való beavatkozásnak tekintik.

II.

Az ítélet akkor következik be egy szentélyen, amikor ott már egyszerűen csak „kenyérkérdés” az Isten ügye. Ekkor már nem hivatás, hanem kenyér és megélhetés kérdése a királyság, sőt a főpapi szolgálat is. Ezért förmed rá a főpap a prófétára: Menj

és keresd meg a kenyeredet másutt! „Menj el innen, menekülj Júdába, ott keresd meg a kenyeredet és ott prófétálg.” És egyidejűleg feljelenti a királynál.

Szörnyű ez! Isten ítélete mindig éppen az ő házán kezdődik el, és legtöbbször éppen akkor, amikor szolgálai egymással békétlenségben élnek. Ugyanazt az Urat kellene szolgálniuk, és ugyanazért a népért kellene felelősséget hordozniuk az Úr előtt! – Ezért ma össze kell fognunk! Nemcsak azt kell meglátnunk, hogy körülöttünk vagy tőlünk távol mi történik, hanem azt is, hogy mi hogyan élünk. Vizsgáljuk meg, hogy nálunk, a családban, a rokonságban, a gyülekezetben nincs-e meg ugyanaz kicsiben, ami a világban nagyban háborúskodást, veszedelmet és embertelenséget jelent.

Miért jelentették fel ott és akkor a prófétát – s nem is olyan régen még nálunk is a lelkipásztort az államnál? Mert a megélhetést féltették egymástól, mert irigyelték a másik népszerűségét, hatalmát, pozícióját. Milyen szomorú, hogy így van keresztyén, Istent féltő emberek között, akik nem értik meg egymást. S ahelyett, hogy a felebarátja helyzetét erősítené, inkább jelentgeti.

Amos, az Isten embere nem esik kétségbe. Nem retenti el sem a feljelentés, sem az, hogy elküldik Bételből, az ősi szentélyből. Számára a prófétálás nem kenyérkérés, nem a megélhetés kérdése, hanem hivatás! Neki megvan a megélhetési forrása: pásztorember és fügetermesztő. Nem is egy, hanem két lábon áll a kis gazdasága. Egyáltalán nem azért prófétál, hogy abból megéljen, hanem azért, mert Isten elhívta. Ő bár tiltakozott, mégsem maradhatott néma. Milyen nagy szükség lenne ma is egyre több és több olyan elhívott lélekre, aki nem az anyagiakat nézi, hanem az ügyet, amelyre elhívott! Ha az ember próféta, akkor szóljon, beszéljen és éljen úgy, mint próféta, mint az Isten szolgálója. Úgy lépjen fel és úgy jelenjen meg, mint aki a világ legfőbb hatalma és legnagyobb valósága, az élő Isten nevében szól! De a próféta akkor sem némulhat el, ha a világ arra kéri, hogy hallgasson! Minden egyes szava és üzenete a legfelsőbb hatalom szava és üzenete az emberekhez! De ezt csak az teheti meg, akinek az Isten szolgálata nem kenyérkérdés, hanem belső, Istentől származó elhívás és küldetés kérdése.

Tévedés ne essék, az egyház történelme folyamán ez a hitvalló magatartás nem korlátozódott csupán a lelkipásztorra, az egyházi vezetőkre. Pár éve a cseh–morva testvérek között jártam, ott hallottam ezt az ellenreformáció idejéből származó történetet: Nem volt templom, nem volt lelkipásztor, az emberek esténként a Bibliájukat olvasták, házanként gyűltek össze, itt imádkoztak és énekeltek. A legnagyobb bűn az volt, ha valakinek volt Bibliája. Akitől csak lehetett, elvették. Ezt tervezte egy kis hegyi faluban is a frissen odahelyezett jezsuita páter. Elment az iskolába, s megkérdezte a gyerekeket:

– Gyerekek, kinek van otthon Bibliája?

Senki sem felelt. A szülők megtanították gyermekeiket, hogy ez a család legdrágább kincse s ezt nem szabad elárulni senkinek!

Pár nap múlva újra megjelent a páter.

– Gyerekek, aki megmondja nekem, hogy kinek van Bibliája, az megkapja ezt a szép babát – s előhúzta a reverendája zsebéből.

Előbb nagy hallgatás, majd félve felállt egy kis cöfös lányka és megszólalt:

– Nekünk van Bibliánk.

– Azt is meg tudod mondani, hogy hol tartjátok? Akkor máris a tiéd ez a baba!

– Igen. Az ajtóval szemben a kőkerítésben van egy nagy kő, amelyik mozog. Azt a követ ki lehet venni. A kő mögött pedig egy nagy üreg van. Ide rejtette el édesapám a család Bibliáját, s azt mondta, itt biza azt senki meg nem leli!

– Tessék, tied ez az ajándék.

A kislány nagyon boldog volt. Otthon a szülők kérdőre vonták, hogy miként jutott ehhez az ajándékhoz, és elmondta. Nem telt el két nap, megjelent az udvaron a páter – két fegyverest is hozott magával –, s felszólította a családot, hogy adják elő a Bibliájukat!

A család tagjai egy emberként feleltek: nem adjuk.

– Jó, ha nem, akkor tudom, hol van, elveszem – s mindhárman a kerítés felé indultak. Szemben a konyhaajtóval megálltak. Tapogatták a köveket. Ez se mozdul. Az se laza. Na végre, ez az! Kiemelték a belenyúlt. S akkor jött a döbbenet! A baba volt benne. A kislány meg örült. Ezek dühösen távoztak, s megígérték, hogy legközelebb elviszik a Szentírásukat.

Mi volt ez, ha nem hitvallás, az Isten Igéjéhez való ragaszkodás? Így és ezért tudott fennmaradni a Krisztus evangéliumi egyháza mindaddig, míg eljött az idő, s a túlrelemlenő után ők is építhettek templokat.

III.

Akkor is veszélyben van az ősi szentély, ha nem fogadják el az ott lévők a megtérésre intő szót. Ha nem ismerik fel és nem ismerik el, hogy a próféta a legfőbb hatalom, az Isten üzenetét szólja. A bételi állami kultusz helye ezért már csak közönséges gyülekezési hely, de többé már nem a kijelentés helye. Nagyon fontos, hogy az elhívott emberek az Úr üzenetének, kijelentésének követői legyenek.

De ez csak akkor lehetséges, ha teljesen az Úr üzenetétől függenek, ha teljesen az ő akaratán csüngnek.

Ezt az elhangzott súlyos üzenetet egy bételi pap nem tudja elfogadni, mert nincs meg benne az az alázat, mely egykor Éli főpaphan élt, aki, mikor az ifjú Sámuelről az ítélet szavát meghallotta, így szólt: „Ő az Úr. Tegye azt, amit jónak lát” (1Sám 3,18b).

Végül vizsgáljuk meg életünket a mai alapige tükrében:

Mi fontosabb számunkra, az Isten Igéje, vagy az emberi szó; Isten akarata, vagy az emberi élet földi boldogulása?

Hogy látjuk az üzenet közvetítőjét? Isten elhívott szolgáját látjuk benne, aki hivatását gyakorolja, vagy egy olyan valakit, aki csak a megélhetéséért áll azon a helyen?

Miként szemléled a történelmet, az eseményeket? Meglátod-e benne Isten cselekedeteit? Elfogadod-e Isten megtérésre hívó szavát?

El lehet utasítani a figyelmeztető szót; el lehet utasítani az üzenet közvetítőjét is, de az ítélet biztosan eljön a megkeményedett emberi szívűkre. Ezért ne feledd: „Ma még lehet, ma még szabad, borulj le a kereszt alatt.” Ámen.

Szász Attila

A falak megépülésének kezessége

Alapige: Nehémiás 2,5.12–13.19–20

Bibliolvasás: Zsoltárok 122,1–9

Minden népnek, minden városnak megvan a maga történelme. Néha dicsőséges, magasba ívelő, máskor kudarccal teljes, véres mélységeket megjáró. Az általunk közelebről ismert legrégebbi városok a mai Közel-Keleten alakultak ki. Így gondolhatunk már a Kr.e. 4. évezredben lakott Úr városára, mely tündöklését és gazdagságát a Perzsa-öböl melletti kedvező fekvésének köszönhette. Gondolunk Ninivére, Asszírnia fővárosára, melyben a híres uralkodó Hammurabi pompás épületeket emelt és ékírások könyvtárat hozott létre. Gondolunk az Eufrátesz menti Babilonra, ahol Istár kapuja, Marduk temploma, hatalmas felvonulási útja, csodálatos palotái valósággal lenyűgöztek a korabeli látogatót. De meg kell említenünk a Jordán völgyében óriási erődtornyokkal körülvett Jerikót. Ezek az egykori híres városok annak idején a legfejlettebb emberi kultúrának és civilizációnak biztosítottak otthont.

Az ókor városai között a maga több ezer éves történelmével, a zsidó nép vallásos életében betöltött szerepével különleges helyet foglalt el Jeruzsálem. A mérhetetlenül sokat szenvedett, számtalanszor lerombolt, de hamvaiból mindig megelevenedett Jeruzsálemet költők énekelték meg, hívők foglalták imáikba. Jeruzsálem, a „szépen épült, jól egybeszerkesztett város” (Zsolt 122,3), melyet maga az Úr épít (Zsolt 147,2), mely veszedelemben oltalmaz (Ézs 31,5). Az Úr kiönti lelkét Jeruzsálem lakosaira

(Zak 12,10), akik bátorságban lakoznak abban (Zak 14,11). Jeruzsálem a béke városa, melynek békességéért a hívők imát mondanak (Zsolt 122,6). Ugyanakkor Jeruzsálem sokszor az engedetlenség városa, amely megöli az Úr profétáit, amely fölött az Úr Jézus Krisztus a fájdalom könnyeit hullatja (Mt 23,37). Az Úrtól való elfordulásának bűne miatt Jeruzsálem fogságra vitetik (Jóel 4,1), megtapostatik a pogányoktól (Lk 21,24), de Isten megbocsátó szeretetéből megújul, hogy tökéletes formáját egykor abban a mennyei Jeruzsálemben érje el, mely úgy száll alá az égből, mint férje számára felékesített menyasszony (Jel 21,2).

Jeruzsálem romlásán és pusztulásán az egész nép sír és kesereg; újbóli megépüléséért az egész nép imádkozik. Jeruzsálem dicsősége vagy bukása Isten népét az öröm vagy a fájdalom érzésére hangolta. Napóleonnól jegyezték fel, hogy amikor av hó 9-én elvonult egy zsúfolásig megtelt zsinagóga előtt, elcsodálkozott azon, hogy bentről hangos jajveszékeltést hallott. Ennek oka felől érdeklődő kérdésére kísérete így válaszolt: a zsidók országukat, lerombolt szentélyüket, Jeruzsálemet siratják, melyet 1800 évvel ezelőtt visztettek el. E feleletre Napoleon mély megindultsággal ezt válaszolta: „Az a nép, mely hazájának elvesztését még 1800 év elteltével is siratni tudja és azt nem felejtí el, az a nép sohasem pusztul el. Az a nép biztos lehet abban, hogy egyszer vissza fog térni hazájába.”

Kr.e. 598-ban Babilónia uralkodója, Nabukodonozor meghódítja Jeruzsálemet, a várfalakat lerombolja; templomát először kirabolja, majd pedig a várost csodálatos épületeivel együtt felgyújtja. A lakosok tízezreit hurcolja rabságba, így próbálja megelőzni az újonnan meghódított országban a fegyveres lázadásokat. A deportáltak lelkiállapotát megrázóan ecseteli a 137. zsoltár visszaemlékezése: Babilon folyóvizéinél ott ültünk és sírtunk, amikor a Sionról megemlékezénk. A fűzfákra függesztettük hárfáinkat. Énekszóra nógattak elfogóink... víg dalra, mondván: Énekeljete nekünk a Sion énekei közül. A szülőföldtől, a templomtól, Jeruzsálemtől elszakított foglyok lelkéből az idegen földön azonban nem ének, hanem jajkiáltás tör elő, melyben megszólal a lerombolt, a megalázott Jeruzsálemhez való ragaszkodás: „Ha elfelejtkezem rólad, Jeruzsálem, felejtkezzék el rólam az én jobb kezem!” (Zsolt 137,5)

A babiloni birodalmat megdöntik a perzsák. Círus perzsa király megengedi a zsidóknak, hogy hazatérjenek és megépítsék a templomukat. Erre a magasztos feladatra az Úr Zorobábelt és Jósuát választja ki. A város kőfalai azonban még romokban hevernek. Erős védőfalak hiányában Jeruzsálem lakói teljesen ki vannak szolgáltatva a környező ellenségnek. Isten Jeruzsálemre vonatkozó terveiben már tette készen állt a falakat felépíteni hivatott legmegfelelőbb ember: Nehémiás, a király pohárnoka. Ő testvérétől hallott Jeruzsálem szomorú állapotáról, lerombolt falairól és az ellenség kénye-kedvére kiszolgáltatott lakosairól. Az otthonról kapott hírek végtelen keserűséget keltettek benne. Napokig sírt és kesergett, imádkozott és böjtölt. Nehémiás lelkében Jeruzsálem egyet jelentett Isten népével, a város megaláztatását saját személye megaláztatásaként fogta fel. A rommá tett fővárosra nem tudott másként gondolni, mint mélységes lelki megindultsággal. A király észrevette szomorúságát, és megkérdezte, mi annak az oka. Nehémiás alkalmasnak látta a pillanatot arra, hogy szívének panaszát kiöntse: Miért ne volna szomorú az én orcám, hiszen a város, az én Atyáim sírjainak helye pusztán hever és kapui tűzben emésztettek meg?!

A panaszt a király kérdése követte: Mi az, amit kívánsz? Nehémiás nem siet a válasszal. Mielőtt a királlyal beszélne, szólnia kell valakivel, aki fölötte áll minden földi hatalmasságnak. Ezért először imádkozik. Abban a pillanatban ez mindennél és mindenkinél fontosabb számára. Nehémiás tudja, hogy a menny Istene irányítja a föld emberének gondolatait. Tudja, hogy ő az, aki ellenségeinek szívében is képes szent célokat szolgáló érzéseket támasztani. Nehémiás, miután beszél a menny Urával, szól a földi úrhoz is. Így szól a királyhoz: Azt kérem, bocsáss el engem Júdába, atyáim sírjainak városába, hogy megépíthessem azt!

E kérés egy olyan ember lelkületébe ad számunkra betekintést, aki őszintén aggódik népéért, aki a szent cél, azaz a város falainak megépítése érdekében kész lemondani magas tiszttségéről, az azzal járó biztonságról és megbecsülésről és kész vállalni a

holnap bizonytalanságát, sokak értetlenségét, ellenségeinek gáncsoskodását. Nehémiás megteszi ezt, mert magas helyzetének biztonságában sem felejtí el a szenvedő, a megalázott, az ellenségeinek kiszolgáltatott népét.

Isten népe az egyház. Nem mindegy, hogy milyen érzésekkel vagyunk iránta és mennyire tudunk lelkiileg azonosulni vele. Imádságunkba foglaljuk-e az egyházat, melynek igehirdetési szolgálata, pasztorációja oly sokszor jelentett számunkra életet és élesztett szívében új reményt. Tudatában vagyunk-e eléggé annak, hogy egyéni sorsunk elválaszthatatlanul összefonódik annak a közösségnek sorsával, melynek nyelvén gondolkodunk és beszélünk, melynek hitét magunkévá tettük és gyakoroljuk? Vagy pillanatnyi, látszólagos biztonságunk, kényelmünk elefántcsonttornyában egyáltalán nem indít meg bennünket mindaz, ami a mellettünk élő hittestvéreinkkel történik? A távoli és közeli múltban egyaránt sokszor leomlottak a falak körülöttünk és védtelenné, kiszolgáltatottá lettünk. A ledöntött falak mögött nemcsak életünket, hanem hitünket is védtük, mint olyan szellemi értéket, mellyel nemcsak önmagunknak, hanem az utánunk jövő nemzedékeknek is tartozunk. Közben sokszor gondoltunk arra a kedvező jövőre, mely lehetővé teszi majd lerombolt értékeink újrafelépítését. Örömmel gondolunk a századforduló nagy püspökének, Szász Domokosnak templomépítő munkásságára, aki igazi nehémiási lelkiülettel építette a jövőt egy olyan korban, mely nem csak lehetőséget adott erre, de amelyben ugyanakkor keményen meg kellett küzdenie meglátásainak elfogadtatásáért. Milyen öröm hallani lekipásztorok, presbiterek, gyülekezeti tagok beszámolóját, melyben megépült, megjavított templomukról, lelkészi lakásukról szólnak. A megépült falak azonban már önmagukban is beszélnek mindazok hitéről, áldozatkészségéről, az egyház Urához való ragaszkodásáról, akik lelkük békességét, a Krisztushoz vezető utat mindig e falak között keresték és találták meg.

Olyan korban élünk, amikor annyi mindent kell újrakezdeni, amikor lelkeket és falakat kell építeni. Veszteségeink fájdalommal töltenek el, de nem szabad, hogy elvegyék kedvünket az építéstől. A falaknak, a templomoknak, a gyülekezeti otthonoknak meg kell épülniök körülöttünk, ahol az élet beszédével táplálkozhat az Isten kereső lélek, ahol életük értelmét kereső ifjaink Krisztus útját tanulhatják. A hit védelmező falának kell megépülnie mibennünk, mely képes megküzdeni a pillanatnyi nehézségekkel, mely elviseli a gáncsoskodást és zokszó nélkül vállalja a keresztet. Az építéshez minden korban, úgy ma is, Nehémiásokra van szükség, akik nem énközpontúan, hanem közösségekben gondolkoznak, akik a szent célnak alárendelik idejüket, fizikai és szellemi képességeiket, akik a Szentlélektől nyert erővel küzdenek Isten ügyéért e világban.

A király engedélyt ad Nehémiásnak a távozásra. Ellátja megbízólevéllel és segítséggel. A földi uralkodó pillanatnyi érzésekből, a Nehémiás iránti rokonszenvből fakadó tettei így illeszkednek bele a mennyei Úr Jeruzsálemet, azaz választott népét megmenteni akaró terveibe.

A hit szemével nézve az élet dolgait, nem szabad véletleneket látnunk. Minden Isten üdvtervébe illeszkedik bele: a babiloni fogság és az abból való szabadulás, Jeruzsálem falainak lerombolása, majd megépítése, életünk pillanatnyi fájdalmai, elviselhetetlennek látszó keresztje és az azoktól való szabadulás reménysége. Minden épp a megfelelő időben következik be. Természetesen nem a nekünk, hanem az Istennek megfelelő időben.

Nhémiás felhasználja a király jóindulatát, azaz az Istentől kapott alkalmat, és munkához lát. Okos, a célnak leginkább megfelelő tervet készítt. Kerüli a feltűnést. Nem óhajt zavaró népszerűséget, sem honfitársainak elismerését. Éjszaka lát munkához. Végigjárja a romokat, hogy személyesen mérje fel a teendőket. Megnézi a lerombolt falakat, a felégetett kapukat. Amilyen okosan cselekszik, ugyanolyan okosan szól. A zsidó főembereknek, papoknak, előjáróknak Jeruzsálem gyalázatáról beszél. A szívek érzéseire ható érvelését ezekkel a szavakkal zárja: Jertek, építsük meg Jeruzsálem kőfalát és ne legyünk többé gyalázatul!

Nehémiás minden feltűnést kerülő, csupán a célra tekintő csendes igyekezete az igazi szolgálat valódi példája. Az Isten előtt való kedves szolgálat a csendet, a nyugalmat keresi és nem a színpadot, reflektorfényt és a szereplést. Az igazi szolgálat nem emberi elismerést vár. Méltó jutalmát Istentől kapja meg. Tudunk-e így szolgálni a családban, a gyülekezetben? A célt nézzük, vagy az emberek elismerését tartjuk fontosnak? Istennek hála, ma is vannak ilyen csendben munkálkodó, halk szavú, de Isten ügyéért mindig tettekész szolgálói az Úrnak. Hívek és presbiterek, akiket nem kell folyton-folyvást az esküvel vállalt kötelességeikre emlékeztetni, hanem ők jönnek a kérdéssel: mi a teendő? Gyülekezeti tagok, akik az egyházon a mai szűkös anyagi körülmények között sem akarnak takarékoskodni, hanem a maguk két fillérével falakat építenek a jövőnek. Orvosok, tanítók, tanárok, szülők és gyermekek, akik munkájukat hivatástudattal végzik és nem az elismerést, hanem a célt tartják fontosnak.

A Hegyi beszédet befejezve, nagy sokaság követte Jézust. Egy bélpoklos, aki gyógyulást keresett nála, így szólt: Uram, ha akarod, megtisztíthatsz engem. Jézus így válaszolt: Akarom, tisztulj meg. Majd hozzátette: Meglásd, senkinek se szólj! Hasonló paranccsal bocsátja el a Tírusz és Szidón határában meggyógyított süketnémát is.

A mi életünkben Jézus a maga munkáját ma is ilyen csendben, észrevétlenül, sokszor titokban és titokzatosan végzi el. Vannak dolgok, melyek senki másra nem tartoznak, egyedül csak reá. „A te Atyád, aki titkon néz, megfizet neked nyilván” (Mt 6,4) – tanítja Jézus a csendes szolgálat útját.

Az ellenség nem nézi tétlenül Nehémiásék igyekezetét. A Hóronból való Szanballat, az ammonita Tóbiás és az arab Gesem először a gúny és a megvetés, majd a hamis vádak fegyverét használják, csak hogy a falak építését megakadályozzák. Először megpróbálnak viszályt kelteni az építők között, majd ennek sikertelensége láttán a megfélemlítés eszközehez nyúlnak: Talán bizony a király ellen akartok pártot ütni? – kérdezik ravaszul.

A mindenkori ellenség tipikus fegyverei ezek, melyek által az egység megbontását, az erők megosztását akarják. Az építeni, a közös célokért összefogni akarók és az ellenség céljai mindig különböznek. Az építők védelmet, biztonságot, jövőt akarnak maguknak és gyermekeiknek; az ellenség romokat akar, a védtelenek kiszolgáltatottságát és létbizonytalanságát. A fölöttük való uralkodás legbiztosabb módja ez! Tudatlanságunkkal, rövidlátásunkkal, énközpontú gondolkozásunkkal milyen sokszor épp az ellenség céljait mozdítjuk elő! Értetlenkedünk és okoskodunk, fölöslegesen bírálunk és kérdezzük. Sok-sok fölösleges „miért” hangzik el olyan időkben, amikor Nehémiás bátorságára, hitére, lendületére, építő lelkületére lenne leginkább szükség.

Amikor a király a népéért aggódó Nehémiás szomorú arcát látta és megkérdezte, mi az, amit kíván, ő azonnal kész volt a válasszal, még ha egy imádságnyi időt várt is annak kimondásával. Bocsáss el engem Júdába, atyáim sírjainak városába!

Minden kor emberei az egyháztól és az egyházat alkotó hívóktól választ várnak a maguk kérdéseire. Nagy baj, ha a kérdésekre nincs válaszuk, de az is hiba, ha késünk a válasszal. Az élet versenyfutás az idővel és a mellettünk levőkkel. Ha a felvetődő kérdésekre nem hangzik el idejében az illetékes válasz, akkor a házról házra járó illetéktelenek bizonyára nem késlekednek vele. Az ifjúság problémái, iskoláink kérdése, a holnap gyülekezetét nevelő vallásoktatásunk, egyházi javaink visszaszerzése, szórványaink egyre égetőbb gondja, a tájainkra is egyre inkább begyűrűző szekularizáció, az alkohol család- és egészségromboló hatása, az önpusztító egykézés, egyházamhoz való személyes hozzáállásom és a Krisztussal való személyes kapcsolatom – azok a legégetőbb kérdéseink, melyeket mind kifele, mind befelé egyaránt meg kell válaszolnunk.

Jeruzsálem kőfalai megépültek. Nehéz időben és az ellenség gáncoskodása közepette. Nehémiásnak és társainak hite az Úr segítségének bizonyosságából táplálkozik: „A mennynek Istene, ő ad jó szerencsét nekünk!” Mondják és hiszik ezt! Ezért készek és képesek a cselekvésre, az építésre.

Igen, az Úr ad jó szerencsét, ő ad építésre alkalmas időket, az időket és az alkalmakat áron is megvevőket, hitben és nem látásban járó Nehémiásokot és őket mindig hittel követőket.

Isten és a belőle táplálkozó hit a falak megépülésének, az egyház külső építésének és belső épülésének mindenkori kezessége. Ámen.

Szekeres István

„Bízzál...”

Alapige: Márk 10,46-52

Bibliaviasítás: Lukács 7,11-23

A felolvasott szent Ige első gondolata ez: a koldulás kenyérkereset. A koldus lehet testi fogyatékos, aki talán így született, vagy akit későbbi életében közlekedési sebesülés vagy munkahelyi baleset ért. A koldus lehet szellemi fogyatékos, akit ügyefogyottnak, félkegyelműnek neveznek az emberek. Tehát a koldus, egyes tettetőket, színlelőket leszámítva, valóban kirívóan nyomorult ember az egészségesek között. A koldusnak egyetlen kenyérkereseti lehetősége, hogy kiviteti magát egy forgalmas helyre és ott koldul. Lehet, hogy csak kinyújtja a kezét; lehet, hogy betanult szavakat mond; lehet, hogy énekel, vagy hangszeren muzsikál. Akárhogy vesszük is a dolgot, a koldus az a koldus marad, aki kisebb vagy nagyobb mértékben ki van zárva a társadalom életéből.

Abban a társadalomban, amelyben évtizedekig éltünk, amelynek az volt a jelszava, hogy igazságot szolgáltat a szegény és nyomorult embereknek, a koldulás mint olyan hivatalosan tilos volt, de a kolduskérdést, a szegénységet megoldani nem tudta. Most egy olyan átmeneti társadalmi rendben élünk, amikor a koldusok nagy számban újra előjöttek és előzönlöttek a forgalmasabb utcákat, tereket. Sőt azt kell észlelnünk, hogy állandóan szaporodik a koldusok száma, mert szaporodnak a szegény, az éhes, a munkanélküli emberek körünkben.

Ezek után felmerül bennünk a kérdés: mióta van koldus és koldulás, s meddig lesz koldus és koldulás ezen a világon? A felelet egyszerű: azóta van koldus és koldulás, amióta van szegény és nyomorult ember ezen a világon. Koldus és koldulás addig lesz, amíg az erősek, a gazdagok és az egészségesek rá nem döbbennek, hogy az az ügyefogyott, testi-lelki nyomorult, aki képtelen dolgozni, nekünk testvérünk. Gondoltál-e arra, amikor elmensz egy-egy koldus vagy nyomorult ember mellett, hogy az neked testvéred? Ha erre gondolsz, akkor pár garast odadobsz a sapkájába vagy az edényébe, amit kitesz maga elé, de nem ez a megoldás. A megoldás az, hogy a társadalom biztosítsa számukra azt a lehetőséget, hogy ők is érezhessék azt a „méltóságot”, hogy ők is emberek az erős és egészséges emberek között.

A második gondolata a felolvasott szent Igének az igehirdetés jelentőségéről szól. Mi az igehirdetés? Az igehirdetés a Szentírás tanításának továbbmondása a minden idők embere számára. Az igehirdetés egy idős az emberiség történetével. Az igehirdetés módjáról a Zsidókhöz frott levél ezt mondja: „Isten sok rendben és sokféleképpen szólt” (1,1). A Szentírás tanításából az is kicsendül, hogy az igehirdetés mindaddig fog tartani, amíg ember él a földön. Igen, mert Isten azt akarja, hogy az igehirdetés kivétel nélkül minden emberhez eljusson. A Szentírás arról tanúskodik, hogy ez többé-kevésbé sikerül is. Hiszen az igehirdetés egyformán eljutott Heródeshez, a királyhoz, és eljutott Bartimeushoz, a koldushoz. Az anyaszentegyház történetéből tudjuk, hogy a misszionáriusok önfeláldozó munkája révén az igehirdetés eljutott a világ csaknem minden népéhez. A napokban jelezték a hírügynökségek, hogy a Szentírást lefordították a kétezredik nyelvre. A felolvasott szent Igéből kifejezésre jut az a jelentős dolog, hogy az igehirdetésnek mindig kellő időben kell szólnia, és az igehirdetést mindig kellő időben kell meghallgatnia az embernek, a gyülekezet tagjának. Jelen esetben az igehirdetés összecseng az igehallgatással. Hiszen a vak Bartimeus kérdésre, hogy miért van zaj, a hozzá közel állók elmondták, hogy a csodatevő Jézus vonul át a téren tanítványaival és követőivel. Ennek eredménye a koldus szünni nem akaró kiáltása: „Jézus, Dávidnak Fia, könyörülj rajtam!”

A felolvasott szent Ige a továbbiak során az imádságról mint a szabadulás lehetőségéről beszél. Az imádság egy idős az emberrel. Az Ádám és Éva imaéletéről nem kapunk tudósítást a Szentírásban, de feltételezhetjük, hogy a paradicsomból a tövist és bogáncsot termő földre kiűzött ember bűnbánattal kulcsolhatta imára két kezét. Kain és Ábel – a második nemzedék – már oltárt épített, és azon füstölögtette el áldozatul keze munkájának gyümölcsét. Az imádkozók közül magasan kiemelkedik Jézus Krisztus. Jézus Krisztus tanított arra, hogy imádkozni kell a „belső” szobában, ahol csak magunk vagyunk Istennel. Imádkozni kell a közösségben: a kicsi és a nagy közösségben. Ma így mondanánk: a családban és a gyülekezetben. Az imádkozásnak két fő vonása van: a hálaadás és a kérés. Hálát adok Istennek azért, amit ajándékként elvettem, és kérem azt, amire szükségem van. A Szentírás számos helye arra tanít, hogy az imádság szükséges, hasznos, sőt nélkülözhetetlen. Máté 7,8-ban ezt olvassuk: „aki kér, mind kap”. A megvalósulás feltételét Jakab apostol így írja le: „de kérje hittel” (1,6). A Bartimeus imádsága is hasznos volt, mert Jézus feléje fordult és meggyógyította őt.

A felolvasott szent Ige negyedik gondolata az emberi magatartás kettősségéről beszél. A közelben levő emberek között volt olyan, aki ezt mondta: hallgass! – de volt olyan is aki ezt mondta: „bízzál”! Akik el akarták hallgattatni Bartimeust, talán azzal igazolták magukat, hogy meg akarják védeni Jézust egy okvetetlenkedő koldussal szemben. Ez a magatartás hasonlít ahhoz, amelyet a tanítványok tanúsítottak akkor, amikor az édesanyákat akarták távol tartani Jézustól, akik gyermekeiket azért vitték az Úrhoz, hogy megáldja őket. Lehetséges, hogy velünk is megtörtént már: jót akartunk, de mégis rosszat szoltunk, vagy rosszat cselekedtünk.

A közelben levő emberek másik csoportja biztatta Bartimeust, mondván: „Bízzál, kelj föl, hív téged.” Nagyon fontos ez a magatartás, mert közöttünk is nagyon sokan vannak, akiknek kell a biztatás. Vagy azért van szüksége biztatásra, mert gyermekkorától hordoz valamilyen testi, szellemi vagy lelki terhet. De lehet, hogy valakit váratlanul ért egy olyan megrázkódtatás, amire nem is gondolt. Az ilyen embernek ebben a hirtelen jött válságban azt kell mondanunk: bízzál, mert neked Istened, mert neked Megváltód van. Ezért olvassuk az 1Péter 5,7-ben: „Minden gondolatokat óráá vessétek, mert néki gondja van reátok.”

A felolvasott szent Ige ötödik gondolata ez: a koldus Bartimeus Jézus előtt áll. Ebben a szerencsétlen emberben, akit soha senki nem tanított illemre, felmerül az a gondolat, hogy vessé le a felsőruháját. Nem látta, de tudja, hogy a felsőruhája szennyes, hiszen ebben ül koldulóhelyén napok vagy hetek óta. Levette tehát szennyeesebbik ruháját, hogy a tisztábbal állhasson Jézus elé. Nem mehetünk Jézus elé úgy, ahogy vagyunk, tisztátalan érzésekkel, gondolatokkal, hanem bűnbánó, imádságos lélekkel kell Jézus elé járulnunk.

Jézus azt kérdezte a vak embertől: „Mit akarsz, hogy cselekedjem veled?” A válasza: „Mester, hogy lássak.” Ezt a kérést kétféleképpen magyarázhatjuk. Az első jelentése, hogy lásson úgy, mint mindenki más. De lehet átvitt értelemben is magyarázni: nevezetesen úgy, hogy a földi téreken túl nyíljék számára betekintés Isten országába. Jézus ezt mondta: „Eredj el, a te hited megtartott téged.” Jézus Bartimeus hitének a kettősségét dicséri: hitt Jézus gyógyító erejében, mert amikor el akarták hallgattatni, akkor is kiabált. Az anyaszentegyházat is sokszor akarták elhallgattatni, mégis szolgált. Voltak emberek a történelem folyamán, akiket el akartak hallgattatni, mégis megvallották hitüket.

Utolsó gondolata a felolvasott szent Igének ez: „látó szemmel”. Milyen csodálatos lehet egy vak ember számára, ha megnyílnak szemei és lát. Látja azt, amit ha történetesen vakon született, sohasem látott. Bartimeus látta a világosságot, látta az embereket, látta az emberek között gyógyítóját, Megváltóját. Háláját azzal juttatta kifejezésre, hogy nem ment haza az övéihez, hanem követte Jézust. Kövesd te is Jézust, „kövesd még ma”! Ámen.

Vasárnap délutáni prédikációk

Eszenyeiné Széles Mária

A kegyelem elkötelezése

Alapige: Efézus 4,29-33

Mai alapigénk, mely egy etikai kódexhez hasonlít, apostoli intéseket tartalmaz. A polgári életben minden törvényes rendelkezés az emberi együttélés normáit határozza meg; segíti az élet egészséges kibontakozását, és védelmezi mind az egyént, mind a közösséget. Ezért szavatolja a jogok érvényesülését, és ezért írja elő a kötelességeket.

Pál apostol az Isten Igéje által minősített közösségi élet szabályait írja elő, amikor int, oktat és figyelmeztet. Ez a minősített közösségi élet a gyülekezet élete, amelyet Isten szeretetének, kegyelmének végtelen gazdagsága bizonyságaként Krisztus tulajdon vérével szerzett. Ebben a közösségben a polgári élet törvényei mellett és fölött az a „másik” törvény is érvényesül, amely azért egészen sajátos, mert mindent a szeretet nagy parancsolata dönt el és határoz meg.

Ha figyelembe vesszük azt az igazságot, amelynek szerves része, befejezése textusunk, szembevetendő annak a kétféle életvitelnek feltüntetésére, amelyről az apostol beszél. A kettő közötti éles határvonal: Krisztusban jelentkeznek, mert ő hozta el az „életformát”, amely a „halál-létben” jelentkezik. Pál apostol kategorikusan kijelenti: „Ti pedig nem így tanultátok a Krisztust”, miközben felsorolja a pogányokból lett efézusi gyülekezetnek a régi élet ismertetőjegyeit. Kijelentése éles kihívás, amely feltételezi a reformációt, mely azóta is generációkon keresztül egészen napjainkig a gyülekezetek szüntelen kérdése. Vajon mi megtanultuk-e, megismertük-e Krisztust? Milyen a mi életformánk? Hogyan éljük meg hétköznapijainkat? Érezzük-e a kegyelem elkötelező erejét, amely minket is új életben akar járítani. Van-e nekünk Isten kegyelme által olyan „nemességünk”, amely kötelez?

Ezeknek a kérdéseknek sora vezet el minket ezen az istentiszteleten alapigénk szentélyébe, hogy megtanuljunk, mit jelent ma keresztyén életet élni, hogy mi az élet istentisztelete. Nem a templomi öltözékünkről van itt szó, arról a bizonyos – lelki értelemben magunkra öltött – ruháról, amivel idejöttünk, hanem hétköznapi gúnyáról, arról a viselkedési módról, ahogyan munkanapjainkat töltjük. Olyan kérdések ezek, amelyek vagy vádolnak, vagy sok szenvedés forrásai.

Mai alapigénkben mérlegre kerül a beszédünk, belső énkünk, igazi emberségünk tartalma, a Szentlélek irányában tanúsított magatartásunk és a megbocsátás kérdése. Parázsló, izzó kérdések ezek, lehet, hogy égetnek, lehet, hogy vádként visszhangozzák bennünk a most énekelt éneket: „Mit használ keresztyénségem, ha nem aszerint élek?”

Tárjuk fel szívünket e kérdések előtt akkor is, ha égetnek, akkor is, ha vádolnak, hisz a kegyelem útját egyengetik, a gyógyítás balzsamát hozzák!

A teremtett ember páratlan képessége az értelmes beszéd. Isten drága ajándéka ez. Isten beszédében közeledik hozzánk és arra méltat minket, hogy válaszolhassunk neki. A beszéd a kommunikáció drága eszköze, amely kivezet a magányból, összeköt Istennel és az embertársal. A beszéd: erő, hatalom, a közösségi élet összetartásának feltétele. A kommunikáció nemes formája a párbeszéd, amit mint élő személy, személyesen folytatok, folytathatok Istennel és embertársaimmal. Egy-egy ilyen meghitt, testvéri beszélgetésben feszültségek tűnnek el, görcsök oldódnak fel az emberi lélekben, s egyszeriben út lesz lélektől lélekig, megtörténik a gondolatcsere, az ismeretközlés, a belső én kiárad, a másik lelkének tartalmát felfogjuk, lélekben meggazdagodunk, s nyomában gyógyulás, megnyugvás, békesség támad. Volt-e már nektek ilyen élményetek? Tudtatok-e ti ilyen beszélgetőtársak lenni embertársatok számára? A beszéd azonban nemcsak a társalgás eszköze, hanem éppen az ismeretek átadása, az emberi kultúra építésének elengedhetetlen feltétele is. Erre azonban csak az egészséges beszéd képes. Ezért figyelmeztet az apostol, hogy „semmi rothadt beszéd a ti szátokból ki ne

származzék". Az apostol az egészségtelen, fertőző beszédétől óv, óv mindazoktól a beszédektől, amelyek romlást és rombolást idéznek elő. Korunk az emberi beszéd összevisszasága. Sokszor az az érzésünk, hogy a szóinfláció idejét éljük. Rengeteget beszél a mai ember, sok a hír, az ismeret, rengeteg a tudósítás, a szóban és a betűben valósággal tobzódik az ember. Milyen ma az emberi beszéd? A rádió, a televízió, a könyvek milyen természetűek? Rombolnak vagy építenek? Milyen a mi beszédünk otthon, a családi körünkben, a baráti társaságban, munkahelyünkön, a gyülekezetben? Bomlaszt, fertőz, épít vagy gyarapít? Krisztus arra figyelmeztet a Hegyi beszédben, hogy a meggondolatlan beszéd öl, az önérzetet sértő becsmélés halálos sebeket ejt. Jakab apostol éles hangon beszél a nyelv bűneiről. A közösséget megrontó beszéd, „rothadt” beszéd lehet a rágalom, a pletyka, amely az embertárs becsületét sérti. Figyelnünk kell itt hitvallásunk nagyon éles fogalmazására a kilencedik parancsolat magyarázása során, amikor arra int, hogy senkinek a beszédét félre ne értsük, félre ne magyarázzuk, hogy senkit rágalommal ne illessünk. Embertársunk becsületét meg kell oltalmaznunk. Krisztus azt mondja, hogy beszédünk egyenes és félreérthetetlen legyen: igen, igen és nem, nem, mert ami ezen kívül van, az az ördögtől van. Nagyon fontos tehát az, hogy a beszélő szavait helyesen értelmezzük. Az emberi beszédnek áldásforrássá kell válnia, Isten kegyelmét kell közvetítenie.

Alapigénk második gondolköre az, hogy beszédünkben egész lényünk, teljes emberségünk nyilatkozik meg, mert amint Krisztus mondja: „A szív teljességéből szól a száj.” Beszédünk és indulataink között szoros kapcsolat áll fenn. De lehetséges az is, hogy életvitelünk hangvétele időnként a méreg, a harag, a fölgerjedés, a lárma, a káromkodás. Ez nemcsak életünk alaphangja lehet, hanem az eseményekre és a helyzetekre való feleletadás is. Itt már nemcsak vérmérsékletéről, kimerültségéről, valamilyen kóros lelki helyzet fennállásáról van szó. Keresztény életünk hibája az, amikor csak indulataink irányítanak és nem a Szentlélek vezérel.

A Szentírás beszél Isten és a emberek haragjáról is. Isten a bűnre rettenetesen haragszik, és megbünteti azt, de minden helyzetben kifejezi, hogy az övé a bosszúállás, hogy ő fizet meg, hogy ez nem az ember dolga, hanem egyedül az övé. Kain is haragudott, Ézsau is, Mózes is haragudott. Különösen haragudtak a próféták. Maga Jézus is haragudott virágvasárnap. A tanítványok is, látván a samaritánusok szűkkeblőségét. Pál is helyet ad a haragnak: „Ám haragudjatok, de ne vétkeztek, a nap le ne menjen a ti haragotokon.” Hol van az a határ, ameddig haragudhatok és ahol már nem szabad haragudnom? Megvonhatjuk-e ezt a választóvonalat? A próféták Isten ügyéért hevültek és Isten ügyének védelmében haragudtak. Virágvasárnap Jézus azért haragudott, mert a kufárok az imádságnak házáat latrok barlangjává tették. Nekünk elsősorban a magunk bűneire kell haragudnunk, de arra aztán igazán nagyon.

Ezen a ponton olyan kérdések merülnek fel, ahol mind a beszéd, mind indulataink tekintetében teljesen tanácstalanok vagyunk. Ezért történik az apostol bizonyágtételében az a váratlan fordulat, hogy magunkról, környezetünkről a Szentlélekre irányítja figyelmünket. Ki a Szentlélek? A Creator Spiritus, a teremtő Lélek segítségére van a mi erőtelenségeinknek. Ő az új teremtés és az új életforma megteremtője, aki új nyelvet tud adni a szánkba, aki új indulatokat ébreszt a szívünkben, életünk központjában. Egészen különösen hangzik ez a figyelmeztetés: „Meg ne szomorítsátok Istennek ama Szentlelkét.” A Szentlélek „szomorú” – az eredeti szöveg szerint gyászol –, ha feltartóztatjuk munkájában, ha nem engedjük, hogy elvégezze bennünk a kegyelem újjá-teremtését. Ő az, aki Isten minden jótéteményének részesévé tesz, aki vigasztal és mindörökké velünk marad. A Szentlélek az, aki egyező nyelvet ad, aki azt az indulatot gerjeszti bennünk, ami volt a Krisztus Jézusban.

Igy juttat el bennünket emberi életünk nagy felismerésére, oda, ahová a reformáció óta sokan eljutottak, és visszhangozza egész szívünk: Isten a Krisztusban megengedett nekünk, megbocsátott, mindnyájan kegyelemből élünk. Amint a kenyér a test tápláléka, akképpen lelkünk eledele Isten bűnbocsátó kegyelme. Ha ez így van, akkor egymáshoz jószágosoknak, irgalmasoknak kell lennünk, meg kell bocsátanunk, mert mi is csak akkor várhatunk bocsánatot. A Szentlélek munkája nyomán jöhet létre olyan igazi

közösségi élet, ahol a szó épít, a szeretettel megtelt szív áldozatra kész, ahol élő kövekből épülhet a lelki ház, Isten szent temploma. Ámen.

Sándor Balázs

Biharugra, Magyarország

Újra és újra szegénnyé váló gazdagok

Alapige: Máté 5,3

Életünk bármilyen nagy megpróbáltatások között telt és telik is el, azt azért mindnyájan elmondhatjuk, hogy voltak olyan pillanatok – még ha a hosszú évek sorában el is veszíti jelentőségét mindegyik –, amikor úgy éreztük, hogy ennél jobb már nem is lehet. Bármikor jusson is eszünkbe az a másodperc, mindig meghatódunk: sugárzó arccal meséljük el gyermekeinknek és unokáinknak, és mindig sajnáljuk, hogy ők nem lehettek ott. Talán odáig is eljutunk, hogy egész további életünket ahhoz a perchez mérjük és megkeseredve mondogatjuk: „Életem telve volt rossz napokkal.”

Az a boldogság, amiről a Mester beszél, az nem ilyen, hanem valami más. Nem mulandó, hanem örök! Nem egy elmosódó emlék, hanem egyre inkább kiteljesedő állapot! Nem nyomorulttá tesz, hanem megerősít! Ezt földi ember így nem is foglalhata volna össze, mert ezek nem evilági mércével mért értékek, mivel ez az Úr bizonyosságtétele a mennyek országáról. A Hegyi beszédben az Isten által adott értékrend leírása található. Az ember bűnével ettől távolodott el. S ehhez térhet vissza a Lélek által Krisztusban.

Honnan kell tehát elindulnunk?

A Mester tanítása szerint mindig a helyes kiindulási ponttól. A boldogságot kereső embernek a boldogságtól. Ami ugyanis az embernek oly fontos, amit annyira keres, de amit olyan ritkán talál meg – az Istennél van! A boldog jelzöt ugyanis csak az kapta meg a Szentírásban, aki az Úr közelében élt és vele járt.

„Boldogok, akik lakoznak a te házádban; dicsérhetnek téged szüntelen! Széla! Boldog ember az, akinek te vagy erőssége, s a te ösvényeid vannak szívében” – mondja a zsoltáros (Zsolt 84,5–6), de még tovább sorolhatnánk azokat az ígéket, amelyek elmondják azt, hogy nincs annál jobb, mint amikor a teremtmény Teremtője közelében lehet. Ha ugyanis közösségünk van teremtő Urunkkal, akkor a helyünkön érezhetjük magunkat; akkor tudhatjuk, hogy amire formált bennünket mennyei Atyánk, azt tesszük, hogy amilyen feladattal felruházott, azt igyekszünk szüntelen betölteni. Tehát nem távolodhatunk el tőle még az olyan világiásnak tűnő kérdésben sem, mint amilyen sokak szemében a boldogság. A boldogság fontos a Mindenható szemében. Újra és újra vissza kell tehát hozzá térnünk, hogy a helyünkön legyünk, hogy boldogok legyünk!

Amikor a Hegyi beszédet olvassuk, valahogy mindig arra gondolunk, hogy azok, amiket Jézus itt boldogságnak nevez, azok – a mi fogalmaink szerint – egyáltalán nem irigylésre méltó dolgok, hanem sokkal inkább szánalmat és együttérzést kívánnak. Hiszen ki szeretne szegény lenni? Ki akar sírni? Ki kívánja azt, hogy üldözzék?

Mégis, ha az Úr Jézus mondja ezeket, akkor még pusztá tiszteletből is el kell fogadnunk azokat és értetlenkedésünknek nem szabad kételyhez vezetnie! Jobb tehát nekünk is az, ha elgondolkozunk ezeken az ismerős, de emberi értékrendszerünkben mégis oly idegennek tűnő mondatokon, hogy megértsük s így magunkévá tegyük ezeket a drága örökkévaló igazságokat. Ha valóban felismerjük az Ige mennyei értékrendszerét, bizonyára boldogan fogjuk dicsőíteni mennyei Atyánkat.

Kik ezek a lelki szegények?

A válaszadásnál – most is, mint általában minden igemagyarázat esetében – csak úgy járhatunk el helyesen, ha az evangélium egyszerű szavait túlvezetjük saját bonyolult értelmezéseink akadályán s így valóban elmondjuk mindazt, amit ez az Ige kifejez.

Leleki szegény az, aki „kárnak és szemétnak ítéel mindent a Krisztusért”, aki vállalja még a szegénységet is a Lélekért! Így közeledve Istenhez, folyamatosan gazdagodunk

a lelkiekben. Önmagunkat megalázva, felfuvalkodás és gőgösség nélkül önmagunkat újra és újra megszegényítve kell lelki kincseinket szétosztanunk mindazok közt, akik még nálunk is szegényebbek, és ezt azzal az indulattal kell tennünk, ami a Krisztus Jézusban volt, aki nem tekintette zsákmánynak, hogy ő Istennel egyenlő, hanem gazdag lévén, szegény lett értünk, hogy mi az ő szegénysége által meggazdagodjunk. Ezért a keresztyén ember szüntelen szegényen tér vissza Istenhez, hogy nála újra meggazdagodjék, hogy nála a maga számára olyan mennyei kincseket gyűjtsön, amelyeket a rozsda és a moly meg nem emészt és a tolvajok sem lophatnak el. A Mester szavát zsinórmértékként elfogadva, így élhetünk földi életünkben is azzal a tudattal, hogy nem élünk hiába, hogy nem élünk hiábavaló módon. Hiszen „ahol a ti kincsetek, ott van a ti szívetek is”! Isten gyermeke, aki a földön él, mennyei értékrend szerint élhet. Így képes arra, hogy a rászorulóknak segítsen, hogy a saját értékeit megossza a másik emberrel. De ennek ellenére, sohasem szűkölködik, mert mindig elegendő lelki ajándékot kap felülről, a minden jó adományok Istenétől. A keresztyén ember sohasem akar bővölködni dőzsölni, hanem mindig figyel az Ige szavára: „Mid van, amit ne kaptál volna?” Ezért le tud mondani bármiről a mások javára és Isten dicsőségére. Ez pedig valóban boldoggá teszi!

A boldog lelki szegény napról napra egyre több reménységgel közelít osztályrészéhez – az Isten által számára is megígért mennyek országához. A mennyek országában a mennyei Atya Krisztus által megváltott gyermekeit már jól ismerik, hisz kincse és a szíve odavaló, onnan származik. Az Isten gyermeke a mennyek országában van és lesz igazán otthon. Egykor majd régi ismerősként fog megérkezni oda. Ott pedig várnak reánk.

Életünk legyen nyitott az örökkévalóság felé. Járjunk és éljünk a földön is annak értékrendszere szerint. Egész lényünk álljon a mennyei uralom alatt. Így részesedünk a mennyek országának igazságában és áldásaiban. Mert az, aki az örökkévaló és mindenható Isten szolgálatában áll, az megszabadult minden földi félelemtől. Adjon az Úr nekünk ilyen életet! Ámen.

Sándor Emese

Baktakék, Magyarország

Te mit veszel figyelembe?

Alapige: 1Sámuel 16,7b

Saul nem azt tette, amit az Úr meghagyott neki, engedetlen volt, és ezért Isten elvette tőle a királyságot. Sámuel sokáig bánkódott még Saul miatt, amikor kapja az Úr parancsát, menjen el és kenje fel Izráel új királyát. Sámuel vonakodott. Félt, hogy Saul fülébe jut a dolog és megöleti. Több-kevesebb húzódozás után mégiscsak felment, és úgy tett, ahogyan az Úr meghagyta neki. A város véneinek kérdésére azt feleli, hogy azért jött Betlehembe, hogy áldozatot mutasson be az Úrnak. Az áldozati lakomára pedig meghívta Isait és fiait is.

Az áldozati lakoma vidám hangulatú alkalom volt, amelyet az áldozat bemutatása után tartottak a család, rokonság, esetleg az ismerősök körében. Az áldozati lakoma előtt Sámuel fel akarta kenni az új királyt. Sámuel a külsőt nézte, és amikor meglátta Eliábot, azt gondolta, bizonyára őt választotta az Úr. Isten azonban figyelmezteti, hogy ne a külsőt nézze, „mert nem az a fontos, amit lát az ember. Az ember azt nézi, ami a szeme előtt van, de az Úr azt nézi, ami a szívben van”.

I.

Mi emberek nagyon fontosnak tartjuk a külsőt, azt, ami látszik, sokkal jobban törődünk ezzel és több időt fordítunk erre, mint arra, ami bennünk van. Fontosnak tartjuk a külsőt, ami látszik, és ez a megállapítás az élet minden területén igaz.

Mindenki szívesebben harap bele egy gyönyörű piros almába, mint egy olyanba, amelyik már fonnyadozik. Pedig lehet, hogy a szép piros alma kívánatos külseje ellenére belülről már romlik. Bizonyára az első pillantásra jobban tetszik számunkra egy olyan lakás, amelyik ízlésesen van berendezve, ahol a falak szépen fel vannak díszítve, jóllehet abban a lakásban a falakon belül civódás van. Lehet, hogy sokkal szívesebben állunk szóba egy olyan emberrel, aki szép külsejű, mint egy olyanal, akinek megjele- nése nem tetszik. Pedig lehet, hogy ez az utóbbi sokkal kedvesebb, sokkal megértőbb.

Ennyire fontos számunkra a külső, a szép látszat, ami a szemünk előtt van. Mindenki szívesebben nézi a szépet, ami gyönyörködteti, ámulatba ejti. Fontos a külső szépség, de ez még nem minden, mert nem csak külső, hanem belső szépség is létezik.

Lehet valaki gyönyörű, megnyerheti a szépségversenyt, de mindenkit elriaszt maga mellől, mert kibírhatalan természetű, mert nincs belső szépsége. Nem megyünk sokra külső szépségünkkel. Lehet, hogy az emberek utánafordulnak, lehet hogy szívesen szóba állnak vele, de mihelyt közelebbről megismerik, már nem is olyan vonzó szá- mukra, mint volt első látásra.

II.

Amíg az emberek a külsőt nézik, amíg mindenki igyekszik szép lenni, a másinak tetszeni, és ezért mindent kész megtenni, addig a belső szépségével nagyon kevés ember törődik, holott Isten nem a külsőt nézi. A Króni-ák első könyvében ezt olvassuk: „Mert megvizsgál az Úr minden szívet, és megismer minden gondolatot és szán- dékot.”

Mi van az ember szívében?

A teremtéstörténet leírásában, a 6. nap végén, ezt olvashatjuk: „És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó.” Tehát az ember is jó. Ahogy továbblapozunk a Szentírásban, előbb a bűneset, majd az özönvíz történetét olvashatjuk. Az özönvíz le- írásának elején ez áll: „az ember szívének minden szándéka és gondolata szüntelenül csak gonosz”. Az özönvíz végén, amikor Noé kijött a bárkából, áldozatot mutatott be Istennek. Ekkor az Úr, megérezve a kedves illatot, ezt mondta: „Nem átkozom meg többé a földet az ember miatt, bár gonosz az ember szívének szándéka ifjúságától fogva.” Az Újszövetségben így tanít Jézus: „ami azonban kijön a szájból, az a szívből származik, és az teszi tisztátalanná az embert, mert a szívből származnak a gonosz gondolatok”.

Az embert tehát Isten jónak, „a maga hasonlatosságára teremtette, de a bűneset következtében természete megromlott és ezzel együtt fonákjára fordult az Istennel és az egymással való kapcsolatuk. Az Atya azonban elküldte Fiát, hogy ezen az állapoton változtasson. Felkínálja a lehetőséget, hogy szeressük őt és felebarátainkat, hogy en- gedelmeskedjünk akaratainak és így békességben éljünk egymással.

Nézzük meg most azt, hogy mi van a mi szívünkben. Jézus azt mondja: „A jó em- ber szíve jó kincséből hozza elő a jót, és a gonosz ember a gonoszból hozza elő a gonoszt, mert amivel csordultig van a szív, azt szólja a száj.”

Mivel van tele a mi szívünk? A jót vagy a gonoszt hozzuk-e elő? Mindenki- vel veszekszünk, mindenkire haragszunk, nem segítünk a másikon, vagy segítünk a rászor- ulókon, békességben, egyetértésben élünk szomszédainkkal, munkatársainkkal, mind- azokkal, akikkel kapcsolatba kerülünk?

III.

A külsejére mindenki sokat ad, de törődünk-e belső szépségünkkel? Egyáltalán hogyan gondo-zhatjuk a belső szépségünket? Míg a külső szépségápolásnak számos re- ceptjét ismerjük és használjuk, addig a belső szépségápolást azt sem tudjuk, hol és hogyan kezdjük el.

Belső szépségápolásunk érdekében fontos, hogy mindennap imádságos szívvel olvassuk a Bibliát, hogy így megérthessük és megértsük Isten akaratát. Fontos, hogy ha örömről, ha bánatunk van, szüntelenül imádkozunk. Fordítsunk időt mindennap az Istennel való találkozásra, hogy ebben a találkozásban kiviruljanak bennünk az

Isten gyermekeinek szépségei. Belső szépségápolásunk érdekében harmadszor, az fontos, hogy tudjunk embertársainkhoz mindig szeretettel és megértéssel kapcsolódni.

Ha ezt tesszük, nem lesz fáradásunk hiábavaló, és Isten Igéje megtermi szép gyümölcsseit a mi életünkben is. Ámen.

Orbán János

Ha

Alapige: Jeremiás 4,1a

Jeremiás próféta idejében Istennek megvolt a maga választott népe: Izráel. Ez volt az akkori egyház, az akkori vallásos emberek gyülekezete. Sajnos Izráel elfordult Istentől. A neki való engedelmisség helyett idegen isteneknek szolgált. Hatással volt reá a környező népek bálványimádása. Sokan hajlottak erre. Egy maguk által választott vallásosságot alakítottak ki. Az egy, igaz Istent felcserélték valami „más”-sal. Ez is bizonyos fajta vallásosság volt, csak abban az ember a „maga alkotta” isteneket imádta. Fából, kőből faragta ki azokat az úgynevezett isteneket. Ez nem csak eltérést jelentett az egy, igaz Istentől, hanem homlokegyenest szembefordulást képezett az Úr parancsolatával. Vagyis az akkori Izráel hátat fordított az Úrnak, eltávolodott tőle.

Ha a mi korunkat összehasonlítjuk a Jeremiás prófétaéval, akkor azt látjuk, hogy a mai ember is általában hátat fordított Istennek, eltávolodott az Úrtól. Ennek következménye az a lelki züllés, amellyel állandóan találkozunk. Elszaporodtak a lopások, a gyilkosságok, világszerte erősödik a terrorizmus, szaporodik a házasságtörés és a családi élet szétzüllésének száma, nő a kábítószerek és az alkohol fogyasztása. Ezek mind azt bizonyítják, hogy az ember eltért Istentől.

Ezek között a körülmények között hol van Izráel? Hol van az egyház? Hogyan él a gyülekezet? Miként nyilvánul meg a vallásosság? Hogyan hatnak a hívők a környezetükre?

A Biblia arra figyelmeztet, hogy az igazi vallás: hitvallás. Az igazi egyház: hitvalló egyház. Az igazi keresztyén ember: hitvalló ember. Ezek vagyunk-e mi? Ilyen a mi gyülekezetünk? Ilyen a református egyházunk?

Sok az elhajlás. Efézusban is volt vallásosság, mégis felhangzott a figyelmeztetés: vedd számba magad, és lásd meg, „honnét estél ki” (Jel 2,5). Vedd számba te is magad! Vajon te nem tértél le az Úr útjáról? Erre a válasz: sajnos igen! Van-e megoldás a mai, Istentől elrugaskodott ember számára, s ha igen, mi ez a megoldás? A visszatérés, vagyis a megtérés. Ezért kezdődik így ez az Ige: ha visszatérsz, Izráel, ezt mondja az Úr. Te vissza akarsz-e térni? Te meg akarsz-e térni, testvérem? Vagy nincs szükséged megtérésre? Elég jó, elég istenfélő vagy?

Segédlelkész koromban egy beteg, öreg emberhez kellett úrvacsorát vinnem. Elpanaszolta, hogy mennyit kell szenvednie, pedig „egész életemben senkinek semmi rosszat sem tettem, csak jót”! A szenvedések nagyon elkéséríthetik az embert, de azért vigyázni kell, mert Jézus nem az igazakat jött hívogatni, hanem a bűnösöket megtérésre. Itt Jézus arra figyelmeztet, hogy a nagyon jók, a nagyon igazak, a nagyon vallásosak meg tudnak állni a maguk lábán – legalábbis azt képzelik –, nem kell a keresztbe kapaszkodniok. A bűnösöknek azonban meg kell térniök. Vajon te büntelen vagy, vagy bűnös?

Az Úr a bűnösöknek mondja: ha visszatérsz. Isten senkit sem erőltet. Téged sem. De neked is mondja: ha meg akarsz térni! Ezt neked az Úr mondja. Jeremiás – meg a többi próféta is – csak „szócsöve” volt az Úrnak. Amit nekik Szentlelkével az Úr mondott, azt adták tovább, azt tették érthetővé emberi szóval.

Hozzád is, ma is, azért szól Isten emberi szóval, hogy megérthesd az ő szavát. Hallod-e, érted-e, hogy téged is megtérésre hív? Biztosan vannak, akik hallották már, akik szinte naponként hallják az Úr szavát, de eszük ágában sincs, hogy megtérjenek. Jeremiás próféta így panaszkodott. „Szóltam néked, mikor jól volt dolgod, de ezt mondottad: Nem hallom. Ifjúságodtól fogva ez a te szokásod, hogy nem hallgattad az

én szómat” (Jer 22,21). Milyen komolyan figyelmeztette az Úr az efézusiakat: „a te gyertyatartódat kimozdítom a helyéről, ha meg nem térsz” (Jel 2,5). Az egykor virágzó kikötőváros Efézus helyén ma csupán egy szegény halászfalu van, mert nem tért meg. Ez figyelmeztetés a mai ember számára is, ha meg nem tér.

Isten azonban nem elveszíteni akar. Ezért kínálja fel a megtérést, a vele való találkozás lehetőségét. Ezért jött Jézus Krisztusban a földre. Te akarsz-e találkozni vele? Hol ad találkát neked az Úr? Itt a templomban. Itt az ő asztalánál. Ezért mondja: hozzám térj vissza! Hozzám: a megbántott, a kicsúfolt, a megvetett, az elhagyott Istenhez.

Hogyan történik ez?

Ménsz a magad útján. Egyszer csak rádöbbsz: fájó, gyötrő, értelmetlen, kilátástalan, céltalan minden. Miért? Hiányzik valaki, aki biztatást, reményt, értelmet, célt adjon az életednek. Van-e ilyen valakid? Ki lehet ez? Isten! Az, akitől eltávolodtál, mint a tékozló fiú az atyai háztól, de felébredt benned is a vágy: jó lenne vele közösségekben lenni, és megfordulsz, vagyis megtérsz, és akkor megdöbbenve veszed észre Jézust, aki mindig mögötted volt, aki állandóan szemmel tartott, aki utánad jött az elesettségekbe, az egyedülvalóságba, a megpróbáltatásba, az öregedésbe, az bajba, a bűnbe. Ez az Isten adventje, amikor Jézusban eljött a bűnös emberhez, a bűnös emberért.

A te igazi advented az, amikor észreveszed, hogy nem csak mögötted, hanem éretted jött, amikor megfordulsz, megtérsz és leborulsz előtte bűnbánattal: Atyám, vétkeztem! Rájössz: mennyi mindent elrontottál, mennyi lehetőséget eljátszottál, mennyi drága alkalmat elpazaroltál! Minden bántó szavad egy-egy tövisszúrás volt a golgotai Király-töviskorona fején, minden haszontalan cselekedeted egy-egy kalapácsütés az ő szent testébe vert szegekre. De ő mégis kitarja vérző karjait a feléje forduló, a hozzá visszatérő megtért bűnös előtt, s úgy árasztja rád szent kegyelmét, hogy általa mássá leszel.

Ismeritek-e Lagerlöf Selmától a vörösbegy legendáját? Kihúzott egy tövist a megfeszített Krisztus homlokából. Ha megtérsz, észreveszed: mennyi a tövistől vérző testvér körülötted, s megpróbálsz kihúzni egyet a másik sebéből. Akkor meghallod az Úr szavát: amennyiben megcselekedtél egygel az enyéim közül, énvelem cselekedtél meg!

Kielégítő-e, megfelelő-e, jó-e a mai egyház, a mai keresztyén ember élete? Isten a ma Izráéléhez, tehát hozzád szól: ha visszatérsz, hozzám térj vissza. Ez azt jelenti: Isten vár! Isten még mindig vár. Isten örökké vár. „Vár Atyád szerelme, vár rád vigasza, jöjj a messze távolról, ó, jöjj haza!”

Ha visszatérsz, ha megtérsz az éretted jött Jézus Krisztushoz, akkor ebből áldott találkozás lesz.

Cselekedje Szentlélek Isten, hogy így legyen! Ámen.

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Kocsis Sámuel

Egymást tiszta szívből, buzgón szeressétek

Alapige: 1Péter 1,22

Mindenkinek van egy kedvenc álma, van egy kedves elképzelése a boldog családi életről. Így bizonyára nektek is. A boldog családi élet megvalósítási lehetőségének kérdésére ad feleletet és útvalót alapigénk: „Lelketeket az igazság iránt való engedelmisségben képmutatás nélkül való atyafiúi szeretetre tisztítván meg a Lélek által.”

A tiszta, boldog családi élet megvalósításának feltétele lelki életünk – gondolataink, érzéseink, akaratunk – tisztasága. Ebből a szempontból szükséges végiggondolnotok közös életeteket egészen a sírig és még azon túl is. A lélek tisztaságának megőrzése a tisztátalanság kísértései között lehetséges „az igazság iránt való engedelmisségben”. Pál apostol erről ezt írja: „Megigazulván hit által, békességünk van Istennel a mi Urunk Jézus Krisztusban” (Róm 5,1). Lehetséges tehát, hogy az ember igazi, áldott lelkű férj, feleség és szülő lehessen és legyen szép családi életében.

Az Ige képmutatás nélkül való, őszinte szeretetről beszél. Isten őszinte szeretettel szeret minket. Ezért elvárja, hogy mi is őszinte, gyermeki szeretettel szeressük őt. Az egymás iránti őszinte szeretet csak akkor igazi, ha nem feledkezünk meg az Isten iránti közös szeretetünkről sem. Miként sohasem lehet azt mondani, hogy mi szeretjük egymást, de Istent nem szeretjük, éppen úgy, hogy sohasem lehet azt elfogadni, hogy Istent szeretjük, de embertársainkat gyűlöljük. Az ilyen szeretet nem igazi szeretet, hanem álszeretet. E drága órában most gondolatok arra, hogy életetek eddigi során mivel, kivel és miként szeretett titeket Isten. E nagyszerű pillanatban gondolatok arra, hogy Isten azzal szeret benneteket, hogy egymásban örök társat rendelt és ajándékozott nektek, mert „nem jó az embernek egyedül lenni” (1Móz 2,18).

„Egymást buzgón szeressétek.” A hasonlat az állandóan buzgó borvízforrásra emlékeztet bennünket. A víz csak addig élő víz, amíg mozgásban buzog. Ha megszűnik a forrásvíz mozgása, elposványosodik. Így az igaz szeretetben sem lehet szünet, apadás és mozdulatlanság.

Íme, kedves ifjú testvéreim, ez az Isten Igéjének hozzátok szóló üzenete, amidőn elindultok a családi élet ismeretlen útjára. Azért ha áldott, boldog, szép családi életet akartok élni, az Ige üzenetét tartsátok meg örök útvalóként, felejtethetetlenül szívetekben. Éljetek sírig tartó hűséges szeretetben Isten és egymás iránt. Ehhez kérjétek naponként imádságotokban Isten segítségét. Kérjétek Istent naponként: Istenem, őrizd meg az én társamat, hogy baj ne érje, akárhová vezet élete útja; őrizd meg egészségét, erősítsd hitben, szeretetben, buzgóságban. Ezért majd ha telnek-múlnak az évek, boldogan elmondhatjátok egymásról: Megáldott az Isten áldott lelkű, igaz feleséggel, férjjel. Ne csak addig tartson a szeretet, amíg fiatalok vagytok, szépek és egészségesek vagytok, hanem tartson egészen a sírig, sőt még azon is túl. Ahol a házastársak a sírig tartó hűséget nem tartják meg, ott ki van téve a családi élet a széthullás veszélyének. A válások gyötrelmei közepette a volt házastársak sokszor tesznek egymásnak szemrehányásokat: Nem ezt vártam tőled, nem ezt ígérted, nem ezt reméltem, boldogítást ígértél, szerencsétlenné tettél. Az élet nem játék. Isten a hűtlenséget szigorúan bünteti. Nagy szó az eskü vége: Isten engem úgy segéljen.

Hogy a ti családi életetek boldog legyen, imádkozzatok egymásért, olvassátok a Bibliát, járjatok a templomba, éljetek az úrvacsora kegyelmi ajándékával, egymást soha de soha meg ne bántátok.

Kedves vőlegény, a férfi az erősebb, de jegyezd meg az apostol intését: „Atyafiúi szeretetben egymás iránt gyöngédek, a tiszteletadásban egymást megelőzők legyetek” (Róm 12,10).

Kedves menyasszony, neked is van üzeneted az apostoltól: „A ti szelídlelkűségetek ismert legyen minden ember előtt” (Fil 4,5).

Legyen kedves otthon a ti hajlékotok, ahová mindig, mindenünnen úgy vágytok haza: Mint a madár a fészkére, mint a gyermek anyáilbe (Arany János). Ámen.

Temetési beszédek

Cséh Zsolt

„Ímhol vagyok”

Alapige: Ézsaiás 8,16–18

Bár tudtuk, hisz hallottuk és aggódva figyeltük helyzete rosszabbra fordulását, mégis nagyon megdöbbenett halálának híre. Megdöbbenett elsősorban minket, akik még egy héttel ezelőtt templomunkban láttuk. A hitvalló egyháztag, a buzgó presbiter eljött, hogy a megtöretett kenyér és a nekünk adott pohár közösségében a gyülekezetel együtt vegye bűnei bocsánatát és együtt vallja meg a feltámadásban és az örök életben való hitét.

Ez a döbbenet aztán egyetemessé vált, amint rendre meghallották egykori tanítványai, barátai, ismerősei, sok-sok tisztelője. Ez a döbbenet csak fokozódott bennem, amint megtudtam, hogy a soros szolgálat rendjén reám hárul a koporsója feletti igehirdetés magasztos, de igen nehéz feladata. Nehéz, mert nem tudok – veletek együtt nem tudok – szabadulni a személyes vonatkozásoktól. Nagyon közel volt a szívünkhöz, s mi nagyon közel álltunk az ő szívéhez. Tanítómesterünk, lelki édesatyánk, útmutatónk volt. Szűkebb körű családja mellett mi voltunk a nagy családjának tagjai. Így is vagyunk itt jelen. Ahogy az Ige mondja: „Ímhol vagyok én és a fiak.” Igen! A Sion hegyén lakozó Seregek Úra az, aki minket fiakul adott neki.

Erre egyszerre megelevenedik előttünk prófétai alakja. Elhívta és eljegyezte őt az Úr már a szülői hajlékban, a Malozsa völgyi Magyarózdton. Aztán az általa nevelőanyjának nevezett Bethlen Kollégiumban nevelődött tovább, s az első nagy világgés borzalmaiba belekóstolva, rövid idő múlva a theologiai tudományok otthona felé terelődött útja. Külföldi tanulmányútjai rendjén, majd itthoni szórványmunkájában, a Nyárad menti gyülekezetekben, különösképpen Nyárádszentbenedeken tovább formálta őt az Úr. Érelődött és forrott benne hivatásának szent nyugtalansága. Nyugtalanftja Jákób Istenének elrejtőzködése. Ezzel a nyugtalansággal keres, kutat. Nem ismer fáradtságót. Családja már azt sem tudja, mikor kel és mikor fekszik. De mi, a fiak tudtuk és tudjuk, hogy mit jelentett az a néhány esztendő, ami alatt bekötötte a bizonyágtételt és belepecsételte a tanítást a szívünkbe. Egész élete beszédes bizonyágtétel és igehirdetés volt.

Éppen ez az igehirdetés, a nagy titok megfejtése, ami reánk maradt örököül. Hisz nincsen nekünk maradandó városunk. A jövődőt keressük. Azt a jövődőt, amelyikben majd nem rész szerint lesz a prófétálás és nem rész szerint lesz az ismeret, hanem színről színre látjuk meg a mi Megváltónkat. Az erre való várakozás és vágyakozás kell hogy feszüljön bizonyágtételünkben. Itt nem lehet bizonytalankodni. Nem tehetjük azt, hogy a döbbenet hatása alatt megfélekedzünk legfőbb feladatunkról. Órizzuk meg tisztán és maradéktalanul a szívünkbe pecsételt tanítást. Keressük, kutassuk azt magunk is. Soha meg ne nyugodjunk ebben a keresésben. Égjen szívünkben az a várakozás, amivel az Úrra nézünk. Várjuk, hogy elmúlják ítélete s mi: „...a mondóhegyeken, maréknyi gyülekezetek szószékein az Ige mécsesét ... a

hitvallással tartuk készen arra, hogy Isten Lelke táplálja azt és fénye ki ne aludjon.” Ezzel szó szerint idézem azt, amit könyve előszavában írt.

Ő már nem mondja közöttünk: „Várom az Urat.” De mondta kitartással csaknem az utolsó óráig. Csak az utolsó estén nem tudta elmondani imáját. Mondjuk és mondannak kell nekünk azt tovább. Krisztus arcának ragyogására van szükségünk. Erre van most elsősorban nektek szükségetek, akik a legközelebb álltatok hozzá: hitvestárs, fia, unokája, összes közeli és távoli rokonai. Nézzetek csak körül! Itt vagyunk mi is. Itt vannak mindazok, akik vele együtt egy vajúdo világ közepette tusakodtunk a hit harcának nehéz küzdelmében. Mintegy csodaként a világ szeméi előtt, akiket éppen hitünk megvallása állít oda érthetetlen jelként sokak elé. A belénk oltott biznysággal imádkozunk azért, hogy a Szentlélek sokszorozza meg és tegye erőssé a bennetek lakozó bizodalmat. A biznyság hiteles. Hitelét maga a Lélek pecsételi meg és hitünk hordozza. Itt újra csak azok a gondolatok zsonganak bennünk, amiket annak idején éppen tőle hallottunk. Az Úr szenvedő szolgálja Jákób házáról elveszi az ítélet súlyát. Jákób megáldja fiait, s a végén felsóhajt: Szabadításodat várom, Uram. Nem csak várja, hanem látja is. Éppen azért várhatja, mert látja, Beleköti áldásával a biznyságot fiai szívébe. A biznyságok között ott van az, hogy Júdatól el nem múlik a fejedelmi pálca. Ez a fejedelmi pálca az a pásztorbot, amellyel a hit népe jár. Amire válaszul már Zakariás próféta így szólal meg: „Nem erővel és hatalommal, hanem az én lelkemmel.”

Íme a biznyságok jellege! Mi, a fiak, csak idézzük Dr. Nagy András koporsója mellett azokat, amiket lehetetlen volt meg nem tanulnunk. Az Ótestamentum csodálatos világa, Izráel népének valóban isteni biznyságokat hordozó jelentősége bontakozott és bontakozik ki ezekben. Ezért mondjuk el bátran a biznyságot: Tudom, kinek hittem, tudom, kire várok. Tudom, hogy az én megváltóm él. Ez a hitvallás egyetemes. Ami népünk számára éppen olyan jelentős, mint bármely nép számára ezen a világon. Ökumenikus jelentőségű. Ahogy minden népek számára, úgy közvetlenül és személyesen a mi számunkra is. Szabadító hatalma nélkül tehetetlenségünk és nyomorúságunk minden embernél nyilvánvaló volna. Éppen abban van a vigasztalásunk, hogy itt van Krisztus, a biznyságok megvalósítója. Íme, itt van bizonyosan, Ő, akire mindnyájan várunk. Keresztje adja mindenre a választ. Halála adja a megoldást, keresztthalála a feloldozást, a végső boldogító választ minden kérdésünkre. Mi pedig hitünkkel feléje fordulunk, hogy gazdagon hulljon reánk a keresztjéről alápermetező drága vér. Ezt soha senki előtt sem szégyelljük. Ez a vér a világ orvossága. Ez a vér gyógyulásunk és vigasztalódásunk munkálója. A szenvedő arc megdicsőült, s ezért minden szenvedő arc megdicsőül. Pillanatnyi könnyű szenvedésünk igen-igen nagy dicsőségben oldódik fel. Ezt valljuk az apostollal s minden hívő szentekkel együtt. Jézus Krisztus, a világ Ura, eljő ítélni eleveneket és holtakat. A Sion hegye s az új Jeruzsálem beleépül a világ életébe. Éltesse a próféta Igéje, éltesse a zsoltár. Éltesse a biznyságtételek. Élnek közöttünk azok, akiknek biznyságtétele Isten kegyelméből rendkívüli ajándékként adatott nekünk. Ezért mondhatjuk s vallhatjuk azt, hogy akit most temetünk, nem halt meg. Csak fáradtan továbblépett közülünk. Belealudt a halál álmába, hogy Krisztusban elrejtve várja a nagy napot. Azt a nagy napot, amikor majd Ura és Megváltója, mindnyájunk Ura és Megváltója a szentől szembe látás örömeiben részelteti az ővét. Ámen.

(Elhangzott Dr. Nagy András theologiai tanár felett 1974-ben.)

Az Úr Isten nagy tetteivel járok

Alapige: Zsoltárok 71,16-17

Hadd legyen az első szó itt a templomban, ősi Sionunkban, e temetési szolgálat rendjén az a határozott bizonyágtétel, amely az Úr Istenre utal. Az Úr Istenre, aki elhívott minket a szolgálatra, aki arra rendelt minket, hogy ebben a szolgálásban hűséggel helyt álljunk. Ennek a szolgálatnak a meghatározója az, amit az Ige így fejez ki: „Az Úr Istennek nagy tetteivel járok.”

Ezt az utat, a szolgálat felette áldott útját járta a mi kedves szolgatársunk, drága hozzátartozótok, mindaddig, amíg lelkét kilehelve, visszaadta azt teremtő Urának. Fejet hajtunk az Úr színe előtt, s megköszönjük a szolgálata rendjén gyülekezete, barátai, tanítványai iránt tanúsított szeretetét s azt a sok-sok örömet, amit a vele való együttlét során tapasztaltunk. Be szép ez a szolgálat! Milyen áldott sokak számára ez a szolgálat, különösen ha abból a hitből táplálkozhat, ami az Úr Isten nagy tetteit látja, éli és sugározza magából az igehirdetés rendjén. Ez a szolgálat nem nagy szavakkal, hanem nagy tettekkel jár együtt. Megboldogult testvérünk egyszerű szavakkal tudja elének adni mindezeket. Ezeket tanulta gyermekségétől fogva abban a népes lelkipásztori családban, ahonnan és akikkel elindult, hogy most a testvérek között elsőnek induljon a nagy tettek véghezvivője, Jézus Krisztus vezetésével a halálón át az örökkévalóság dicsősége felé. Itt egy pillanatra megszakad az az út, a halál most még elválaszt, de hitünk bizonyosága erősebb a halálnál. Hányszor emlékeztetett Isten eme igazságára akár a templomi, akár a tanári katedra magaslatáról. Hát mi ne mondanók s ne emlékeznénk ezekre éppen most és éppen itt, mielőtt elkísérnénk a temetőbe? Abba a temetőbe, ahol az édesanyja nyugszik. Ugyanakkor egy másik temetőre is kell gondolnunk. A szülőfalu, Apanagyfalu temetőjére, ahol a derék édesapja nyugszik. Ott tanulta meg először és ott járt először veletek együtt, testvérei, Isten nagy tetteivel. Az innen merítették, hitével és szeretetével alapított családot, s lettetek szeme fényévé, családja, gyermekei és unokái. Ott alakult ki a mi családi barátságunk is. Édesapáink kicsiny, csaknem szórványgyülekezetekben végzett lelkipásztori szolgálatának hűségében láttuk meg és tapasztaltuk Isten nagy tetteit. Áldott legyen Isten szent neve ezekért a gyülekezetekért, melyeknek temetőjében nyugszanak apáink, akiknek közösségében megtanulhattuk és megtanultuk Isten csodálatos tetteit. Igazi testvéri közösségben éltünk, ami mai napig meghatározta kapcsolatunkat. Örvendtünk egymásnak, akár Nagyborosnyón a lelkészi lakon, akár a teológián, ha látogatásunk rendjén találkozhattunk. Örvendtünk egymásnak, amikor a szolgálatok rendjén oly sok alkalommal szolgált templomunkban és a györgyfalvi úti imaházunkban. Örvendtek a gyülekezeti tagok, s mennyi örömmel találkoztatok testvéri közösségben ti, a közvetlen testvérei.

Így járt ő az Úrral ifjúságában a nagyenyedi kollégium gimnáziumában, teológiánkon kegyelemmel, hittel és tanáccsal megáldott professzorainak oktatásában, külföldi tanulmányútján, városunkban végzett segédlelkészi szolgálatában, a nagyborosnyói gyülekezet szolgálatában, a dogmatika tanszékén harmincegy esztendőn át. A nyugdíjas kor bekövetkeztével még mozgalmasabbá vált a nagy tettekről való bizonyágtételben. Ezért lehetett azt frni gyászjelentőjében, hogy 56 esztendeig szolgált. Itt szolgált anyaszentegyházunkban, erdélyi Sionunkban. Szerette Urát, megváltó Krisztus Urunkat. Hirdette Isten nagy tetteit, beszélt csoda dolgairól. Az elmúlt héten még részt vett az egyházmegyei közgyűlésünkön. Jól érezte magát közöttünk. Kedves humorával mindannyiunkhoz volt egy-egy jó szava. Még csütörtök este megtartotta utolsó szolgálatát az általa vezetett bibliaórán. Aztán eljött az idő. Indulnia kellett. Készen állt arra, hogy majd a szemtől szembe való látás örömeivel hallhassa Urától: „Jól vagyon, jó és hű szolgám, kevesen voltak hű, sokra bíznak ezután.”

Mi pedig, akik itt maradtunk még, elsősorban te, felesége, gyermekei, unokái, veletek együtt mind valljuk és hirdetjük, hogy az Úr Isten nagy tetteivel való járás által nyerünk igazi vigasztalást. Krisztus él, általa mi is élünk. Eljövetele bizonyos, de az is

bizonyos, hogy ő segít át minket ezeken a nehéz pillanatokon és napokon. Ha meg is szaggatott a gyász, vérével meggyógyít bennünket. Ezért járjunk mi magunk is mindig az Úr Isten nagy tetteivel. Ámen.

(Elhangzott Dr. Geréb Pál theologiai tanár felett 1991-ben.)

Cseh Zsolt

Ha az Úr nem lett volna...

Alapige: Zsoltárok 94,17-19.22

Segítség, kegyelem, vigasztalás, s mindez abban a keretben, amiben életünk és halálunk során sajátosan benne vagyunk. Olyan keret ez, ami erőt ad az erőtlenségben, bizonyosságot a bizonytalanságban s védelmet nyújt a végső veszélyben. Az Ige így mondja ezt: „Köváram lőn az Úr ... oltalmamnak kösziklája.”

Ez a Krisztuban való életünk itt az anyaszentegyházban. Ez az, ami megtartotta népünket, s ez az, ami hozzásegített ahhoz, hogy legyenek közöttünk s közülünk olyanok, akik ennek a megtartatásnak bizonyosgtételével előljárjanak.

De hogyan? Nem elbizakodottan, nem fennhéjázással, hanem a hívő alázatosság meghajlásával. Ez az, amiről az Újszövetségben ezt olvassuk: az én erőm erőtlenség által végeztetik el. Árvaság, nehéz és küzdelmes utak végigjárása a tudományszomj kielégítésére Sáromberkétől Nagyenyedig, Isten hívásának elfogadása a theologiai tudományok végzésére, egy elesett, majdnem elveszett magyar református gyülekezet nehéz körülményeinek vállalása, az erdélyi vasárnapi iskola mozgalom irányítása, rövid ideig tartó középiskolai tanárság, majd a theologiai intézet tanári feladatának végzése s aztán a nyugdíjas évek csendes munkálkodása. Szép hivatás, szép megbízatás, nehéz feladatok végzése, komoly helytállás, olyan dolgok meglátása, feltárása s elénk tárása, ami elsősorban neki adatott meg. És megadatott és élni is tudott vele. Páratlan színt jelentett munkássága s még nyugdíjas élete is egyházi közösségünknek s – mondjam úgy – magyarságunknak. Mennyi szép és értékes bizonyosság, elmondva, leírva, sok-sok alkalommal beszélgetésünk rendjén elénk tárva. Ezért is mondhatjuk az Ige idevonatkozó tanítását: Ha az Úr nem lett volna segítségül nékem, már-már ott lakoznék lelkem a csendességben!

Súlyos betegség, majd súlyos baleset közbejött sem akadályozhatta meg a szép bizonyosgtételek pár évtizedes munkájának befejezésében. Nem lakozhatott s éppen azért nem lakozhatunk a halál csendességében. Holta után is beszélnek a kedves versbe szedett s jól dokumentált emlékiratok és történetek. Megsegítette az Úr! És kegyelmes volt hozzá. A szó igazi értelmében, amikor lába megiszamodott s megtántorodott, az Úr kegyelme megtámogatta őt. S ezen keresztül megtámogatta családját, gyülekezetét, hívő közösségünket. S az aggodalmak, ó, azok a közös aggodalmak, amik annyiféle változatban jelentkeztek mindannyiunknál! Legyenek azok egyéni, családi, közösségi, gyülekezeti, népünk, nemzetünk helyzetére tekintők. Bizony nála és mindannyiunknál meg-megsokasodtak ezek az aggodalmak. De sohasem lehettek olyannyira megsokasodtak, hogy vigasztalást ne lehetett volna meríteni eloszlátásukra. Megtanultuk Isten Igéjéből azt, hogy nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené. Isten Igéjének vigasztaló áldása az, mely valósággal megvidámt. Ezért lehetett vele még súlyosbodó betegsége idején is az igazán hívő ember vidámságával beszélgetni.

Íme, mélység és magasság, negatívum és pozitívum egymás mellett jelentkeznek. Az ő esetében ez különösképpen szembeötlő. A mélység a maga ijesztésével, a magasság pedig a megtartás, a megmentés, segítség, megtámogatás hatalmas tényezőivel. Egy emberélet, egy egyházi közösség, egy nép életének bizonyos szakaszában. Most a huszadik század folyamán, s ennek vége felé, hálaadással kell számba vennünk, hogy erős várunk nekünk az Isten, oltalmunk és köszálunk ő. Bizonyosságai meg nem szűnnek. Él a mi Urunk Jézus Krisztus! Mi nem a csendességnek, nem a nirvánának adjuk

át eltávozott szeretteinket. Mi Krisztusban tudjuk őket. Tudtuk és tudjuk, hogy a feltámadás és az örök élet bizonyosságai mindennapjaink imádságos velejárói. A halál átmenet, csak a földi maradványokat helyezük a földbe. Élete elrejtve a Krisztusban, akit várunk, aki visszajön, hogy mindeneket helyreállítson. Megtisztultan, megszentelten, vérben megmosdva már most kell éreznünk szívünkben az örök élet kezdetét. Bízom abban, hogy a kezéből letett stafétabotot lesz, aki felvegye, leszünk, kik felvegyük s továbbvigyük a végső győzelemig. Ámen.

(Elhangzott Dr. Mózes András theologiai tanár felett 1990-ben.)